

Emil Dumea

**Pelerin pe drumul Sf. Iacob:
Irun-Santiago de Compostela**

Iași 2013

Important nu ești tu, dar drumul pe care mergi!

Dacă aceste pagini vor folosi cuiva, atunci ele și-au atins singurul scop pentru care au fost scrise.

Editura pim

Editură acreditată CNCSIS – 66/2010

Șoseaua Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 4, Iași – 700497

Tel.: 0730.086.676; Fax: 0332.440.715

www.pimcopy.ro

Miercuri, 24 iulie: Iași-București

Cugetări preliminare

A sosit din nou ziua plecării. De cât timp o aștept! Cred că de anul trecut, de când m-am întors de la Pamplona. De fapt, este o stare continuă, o nostalgie care trăiește în mine, ca și cea după farmecul copilăriei sau după visele primei tinereți sau după căldura și farmecul unei iubiri totale și niciodată atinse, împlinite. Nostalgia după mersul pe camino a devenit o componentă a vieții, asemănătoare cu respirația sau necesitatea de a te hrăni.

Dintotdeauna mi-a plăcut să călătoresc ca să cunosc locuri și oameni noi. Si pot spune că am fost un privilegiat, căci mereu am avut astfel de ocazii, mai ales în vacanțe. Însă pelerinajul reprezintă mai mult decât o excursie sau o călătorie. El răspunde altor exigențe și dorințe interioare. El este și o formă de spiritualitate și are motivații care izvorăsc din credință. Credința care este în primul rând un dar de sus și nu o cucerire personală sau o moștenire de familie sau rezultatul unei anumite educații ori formări spirituale.

De fapt, eu nu știu în ce măsură sunt credincios și nici nu cred că credința poate fi măsurată sau încadrată în anumite categorii ale rațiunii. Cred, dar în ce sau mai bine zis în cine cred? Afirm că în Dumnezeu, dar ce pot spune eu despre Dumnezeu? Pot să repet ceea ce spune Biblia sau ceea ce învață Biserica sau ce m-au învățat alții. Însă chipul și glasul Lui nu l-am văzut și nu l-am auzit niciodată. Pot să spun doar ceea ce am văzut dincolo de lumina ochilor și de căldura glasului mamei mele sau dincolo de candoarea și inocența privirii și zâmbetului copiilor; pot să spun

ceva din ceea ce am văzut în frumusețea naturii sau în forța dezlănțuită a tunetului, fulgerului și trăsnetului. Pot să spun ce am simțit în mâna întinsă spre a mă ajuta a atâtor persoane. Pot să spun ceea ce am simțit în eforturile și sacrificiile mele, în teribila și lungă suferință interioară metamorfozată în bucurie și liniște mintală și a inimii. Pot să spun multe, citind retrospectiv viața mea sau tot ceea ce simțurile m-au ajutat să descoper și să înțeleg. Pot să spun ceea ce înseamnă aspirațiile mele. Pot să spun ceea ce am învățat prin practicarea unui anume crez religios, dar glasul și chipul lui Dumnezeu nu l-am auzit și nu l-am văzut. Nu am avut, așadar, nicio revelație. Însă mi s-au revelat prin simțuri, fantezie și intuiție o mulțime nenumărată de lucruri, sentimente și dorințe, aspirații în care cred că natura, firea mea umană îl caută pe Dumnezeu. Pot afirma așadar că mai mult decât o certitudine, credința mea înseamnă o căutare a certitudinii, iar această certitudine, acest punct fix în universul instabil îl numesc Dumnezeu. Rațiunea îmi crează dubii, incertitudini existențiale, iar credința îmi oferă confort interior și liniște provizorie, iar toată această continuă tensiune spre certitudine și siguranță mă constrânge interior să merg mai departe în cautarea Celui despre care îmi vorbește Biblia și Biserica, ca și inima mea neliniștită. Din acest punct de vedere, camino pe pământul Spaniei nu este altceva decât exprimarea vizibilă a unui camino interior, al credinței mele, simplu om-pelerin.

Sau poate că este invers, poate că în toate experiențele și trăirile mele (cele bune, se înțelege) este, de fapt, Dumnezeu care mă vizitează, mă caută. Prin toate acestea, aș îndrăzni să spun că

sunt un credincios, așa cum sunt și prin rugăciunea și iubirea mea. Acest credincios pornește, fizic, din nou în pelerinajul său, în căutarea aceluiași Dumnezeu necunoscut, de care însă se simte atras, fără să-mi pot explica bine de ce și pentru ce.

Pelerinajul este o formă de manifestare a credinței mele, pusă mereu la încercare de rațiune. Poate că am mai mult o credință rațională. Dar oare, în ce măsură este justificată o credință „rațională”? Oare această formulare nu reprezintă o contradicție în termeni și în conținut? Nu știu, dar mă întreb. Mă întreb pentru a înțelege mai bine de ce sunt din nou pe acest drum. Cred că drumul mă va ajuta să înțeleg puțin mai bine ce-i cu mine, cine sunt, ce cred și în cine cred. Am nevoie de acest pelerinaj, căci altfel nu l-aș fi dorit atât de mult.

Cred că suntem cu toții în căutarea unui plus de fericire, liniște și lumină interioară. Si prea mult ne învăluie serviciul, problemele de fiecare zi, lipsurile și greutatea unei vieți standardizate, monotone și de rutină. Propun ieșirea, ruperea acestor cătușe ale vieții și ființei noastre și parcurgerea unui drum spre noi înșine, spre interiorul ființei, luând cu noi doar minimul necesar pentru viață. Vreau să mă eliberez de tot balastul existenței mele. Pelerinajul înseamnă rupere și detașare de locuință, lucruri, servicii, poftă și tentații, planuri de a aduna precum hârciogul, detașare de contradicții care te macină, înseamnă întoarcere la esențial prin parcurgerea unui drum sub binecuvântarea unui sfânt la al cărui mormânt vrei să ajungi. Deci, pelerinajul se face sub lumina și călăuzirea unui om al lui Dumnezeu și spre un loc unde el te așteaptă. Pelerinajul este un miraj spre un loc pământesc care

te antrenează în mersul spre ceruri și spre Locuitorul acestor ceruri, pe care noi îl numim Dumnezeu. Voi reuși eu să văd aceste ceruri și pe acest Locatar al lor, dacă mai întâi nu voi descoperi cerul din ființa mea și dacă nu voi înțelege și simți că ființa mea este o părticică, infimă dar reală, din Divinitate? Imi păstrez conștiința și modestia propriilor limite și greșeli, dar în același timp sper că sunt și eu, ca orișicare alt om, o fărâmbă din infinitul și perfectul Dumnezeu.

Acesta sunt eu, acestea sunt gânduri și dorințe ale mele și toate mă poartă, parcă nestăvilite, spre camino, locul binecuvântat al întâlnirii cu mine însumi și cu cerul de deasupra mea. Asta nu înseamnă ca dincolo de camino fizic, eu îmi sunt străin sau că nu sunt fermecat în fiecare zi de cerul de deasupra mea, ci doar cred că zilele fizice pe camino sunt mai speciale decât zilele obișnuite ale vieții mele cu tot ceea ce înseamnă ea.

Nu voi merge spre Roma și sudul Italiei, așa cum mi-am propus anul trecut, deoarece mă înspăimântă canicula și pericolul străzii, al asfaltului încins și al mașinilor cu zgomotul și noxele lor. Anul trecut mi-a dat o lecție și un avertisment de care țin cont acum. Voi merge spre Roma și spre Ierusalim într-o perioadă mai puțin caniculară și poate voi găsi și vreo persoană, să mergem împreună. Singur și însoțit de zgomotul străzilor, pelerinajul se transformă într-un chin și stres care nu mă ajută spiritual. Ca atare, am ales pentru acest an frumosul și pitorescul „Camino del Norte”, drumul de nord al Spaniei, pornind de la granița cu Franța și îndreptându-mă spre Santiago de Compostela.

Pregătirea bagajului a reprezentat o problemă rezolvată în foarte scurt timp. Stiam deja de ce am nevoie, așa că toate s-au adunat repede în rucsacul pe care l-am împrumutat din nou de la amicul meu Iosif Dîm, din Iugani. Acum este căsătorit, iar Dumnezeu i-a binecuvântat și cu un copil. Le doresc din inimă să fie fericiți și sănătoși, iar când copilul va fi mare, să meargă împreună pe camino.

Dimineață am fost la Sf. Liturghie din capela seminarului și m-am rugat pentru reușita acestui pelerinaj. Astăzi se împlinesc 16 ani de când a murit colegul și prietenul meu, preotul Anton Budău și m-am rugat pentru sufletul lui. Locuiesc acum în camera în care a locuit el și trebuie să spun că mă simt bine, iar zâmbetul și chipul lui liniștit sunt prezente în mod spiritual în perimetrul acestor ziduri. O ultimă vizită în capelă cu rucsacul pe spate și apoi la gară, pentru a lua trenul spre București, via Pașcani. Am ajuns seara la parohia catolică din cartierul Băneasa, unde am întâlnit aceeași ospitalitate și căldură sufletească, cunoscute deja. La ora 2.15, noaptea, iau un taxi care mă duce la aeroportul Otopeni, iar la 4.15 decolez cu destinația Bilbao. Zborul este liniștit, dar îmi este încă somn. A fost o noapte scurtă. Prin hubloul avionului privesc cerul înnorat prin care totuși pătrunde lumina roșietică a soarelui. La ora 7 voi ateriza din nou pe pământul Spaniei. Abia aștept! Să vedem cu ce voi ajunge la Irun, de unde voi începe pelerinajul propriu-zis.

Joi, 25 iulie: Irun-Pasai Donibane, 18 km

Iată-mă aterizat la Bilbao, cu un airbus al companiei Iberia. Este abia ora 7 și după ce trec de controlul pașapoartelor, ies în fața aeroportului unde găsesc un autobuz care mă duce în centrul orașului, la autogară. Pe drum, în dreapta văd clădirea renumitului muzeu Guggenheim. După o oră de așteptare urc într-un alt autobuz care mă va duce la Irun. Distanța este de 116 km, dar timpul trece repede, căci privirea îmi este atrasă de relieful deluros-muntos, cu o vegetație abundentă. Cerul este înnorat, temperatura plăcută; mai bine de atât nici nu mă gândesc că este posibil. La ora 10 ajung la Irun, un oraș care mă surprinde prin frumusețea sobră a blocurilor și caselor sale.

Nu departe de autogară întâlnesc prima săgeată galbenă desenată pe zidul unui gard, iar inima îmi crește de bucurie. Trec apoi pe lângă biserica parohiei Sf. Gabriel și Sf. Gema, dar nu mă opresc, căci intenția este de a ajunge la albergue de peregrinos, care este în apropiere. Se află la etajul 1 al unui bloc. Sun la interfon, dar nu răspunde nimeni. Pe ușă este un afiș de unde aflu că deschide după ora 16, iar pelerinii care vor un credențial (credencial de peregrino, așa-zisul pașaport al pelerinului) sunt invitați să meargă la biserica Sf. Gabriel, pe lângă care tocmai trecusem. Deci, repede înapoi. Pe drum sunt însoțit de un tânăr acoperit tot de tatuaje, pe care îl voi întâlni la albergue Sf. Ana din Pasai Donibane, unde am ajuns în această seară. La biserica Sf. Gabriel tocmai începea celebrarea Sf. Liturghiei în sărbătoarea sfântului apostol Iacob, patronul acestor drumuri de pelerinaj. Este cea mai bună ocazie pentru a începe pelerinajul. Am fost fericit și

m-am încredințat apostolului, rugându-l să-mi ocrotească pașii pe acest drum pe care tocmai l-am început.

Cu sufletul bucuros și mulțumit, imediat după Liturghie merg la preotul care a celebrat și primesc credențialul în care îmi pune și prima ștampilă. De la o papetărie-librărie din apropiere îmi cumpăr un ghid pentru Camino del Norte și pornesc la drum. După ce ies din oraș mai urmez puțin șoseaua în direcția San Sebastian, pentru ca apoi să intru pe un drum lăturalnic, bine marcat, care începe să urce prin pădure spre sanctuarul dedicat Sf. Fecioare Maria de Guadalupe. Aici se păstrează o icoană reprezentând-o pe fecioara venerată atât de mult de mexicani. Lângă biserică este și un bar-restaurant unde speram să-mi astâmpăr foamea, dar spre nenorocul meu, toate mesele erau rezervate. Reușesc totuși să cumpăr o pâine de la bar, la care adaug o porție din arahidele crude pe care le am în rucsac și o pastilă-complex de vitamine, săruri și minerale, și cred eu că am suplini lipsa unei mese normale.

Din fața sanctuarului se deschide o priveliște superbă a Irunului. La o altitudine de aproximativ 300 de metri drumul continuă prin pădurea bogată în pini, stejari, eucalipti și alți copaci. Nu-mi vine să cred că totul poate fi atât de frumos. Din loc în loc întâlnesc și câte un izvor unde îmi potolesc setea și-mi mai răcoresc fața. La un astfel de popas întâlnesc un domn, care din trăsăturile feței, alură și mers inspiră o anumită eleganță și rafinament. Ne prezentăm; îmi spune că se numește Fabrice. Voi afla apoi că locuiește la New York, că a locuit mai mulți ani în Canada, dar s-a născut în Italia, la Verona, unde sunt părinții lui, pe o străduță, Vicolo di Corte Spagnola, lângă piața Erbe. Ce mică

devine lumea! Ii spun că am fost adesea la Verona, iar piața Erbe o cunosc destul de bine, căci mergeam aici să văd ce legume și fructe se mai vând și ca să admir turnul Lamberti și statuia lui Dante.

Spre seară ajungem la Pasai Donibane, un sat de pescari, și găsesc cazare (ultimele locuri) într-un albergue din spatele bisericii Sf. Ana. Satul este plin de viață, muzică și concursuri de dansuri basce, dansate de copii (un baiat și o fată) îmbrăcați în haine tradiționale, în fața locuitorilor de aici care-i aplaudă zgomotos după fiecare dans. La fel fac și eu, cu inima plină de bucurie și recunoștință pentru o astfel de ocazie. Nu știu de ce asemenea costumația acestor copii cu ceva din costumația tradițională a grecilor. Admir agilitatea, exuberanța, chiar explozia de forță care emană din dansurile acestor copii. Nu sunt dansuri lente, ci dimpotrivă, vioaie, rapide, iar după reprezentarea pe scenă, când coboară, îi vezi cum se șterg de transpirație și răsuflă ușurați și fericiți¹. Cumpăr de la un magazin un litru de lapte pe care-l beau pe malul apei, admirând satul, ca și cel de vis-a-vis, San Juan, tot de pescari. Casele sunt tipice, cu balcoane multicolore sprijinite pe stâlpi, lipite unele de altele, toate privind spre apa care desparte cele două sate. Toată populația satului a ieșit afară, în piață. Bărbații stau la mese, beau cidru sau bere și joacă cărți, vorbind zgomotos, vesel și gesticulând. Mulți se plimbă pe la tarabe, femeii și fete sau copile fac la fel. Tot satul este cuprins de verva generală a mișcării, muzicii, dansului tradițional, a băuturii lor specifice,

¹Urmăriți acest dans tradițional. Este același cu cel dansat de copiii de la Pasai Donibane: <http://www.youtube.com/watch?v=ky3NZq6tZ7M>

cidrul. Nu departe, mai mulți băieți se aruncă în apă de pe un ponton, încercând și figuri acrobatice. Ce bine că se distrează așa și nu în fața unui monitor cu nu știu ce jocuri cu împușcături și lupte prin galaxii imaginare. Cine știe, poate vreunul din ei va ajunge înotător de performanță!

După un timp urc din nou scările spre bisericuța Sf. Ana, la albergue, unde este pregătită cina pentru toți pelerinii, în total vreo 10, câți încap în spațiul amenajat în spatele bisericii. Voluntarii ospitaleros, un cuplu spaniol, sunt deosebit de amabili cu noi și parcă tot nu-mi vine să cred că sunt din nou pe camino, pe un drum care m-a fermecat deja mai ales prin frumusețea peisajelor sale.

Pasai Donibane

Pasai Donibane-copii în costume populare basce

Sanctuarul Fecioarei Maria de Guadalupe

Vineri, 26 iulie: Pasai Donibane-Orio, 26 km

Dimineață, la 6.30 toți se pregătesc de plecare. Este o forfotă generală în dormitor, dar nimeni nu vorbește, ci în tăcere fiecare se spală, se îmbracă și își pregătește rucsacul pentru o nouă zi. Am dormit chiar foarte bine în patul supraetajat de la etaj. Jos s-a auzit sforăitul cuiva, dar nu m-a deranjat, căci folosesc, ca de obicei, dopurile din ceară și vată pentru urechi, și le recomand oricui călătorește. Imi iau rămas bun de la ospitaleros și cobor pe treptele de piatră, destul de multe, până la debarcader. Aș fi dorit să vizitez bisericuța, dar era închisă și aseară și acum, dimineață.

Din barcă, mai privesc odată înapoi spre bisericuța din deal, plătesc barcagiului 70 de cenți și pornim spre celălalt mal,

spre satul San Juan, de unde incepe o nouă zi de camino, în direcția San Sebastian, de care ne despart vreo 10 km. Uitasem să spun că la albergue contribuția este donativo. Camino urcă și iar urcă de la nivelul apei până la peste 200 de metri, dar este foarte frumos, ca și golfulețul din fața celor două sate care l-a încântat cândva și pe scriitorul Victor Hugo. Una din străzile satului unde am fost găzduit poartă numele lui. Trec pe lângă un far, Faro de la Plata, impunător, solemn, și mă gândesc că el a luminat calea atâtor marinari și le-a indicat calea spre port. Observ și ruinele unui apeduct. O fi oare din perioada romanilor? Mergând mereu prin pădure, ajung într-un loc magnific din care se vede nu doar oceanul, dar și frumosul oras, San Sebastian, Donostia în limba bască. Orașul îmbrățișează Bahia de la Concha și are trei plaje mari, pline de localnici și turiști. Camino este mereu pe lângă plajă și după ce servesc micul dejun la un bar, format dintr-o porție generoasă de tortilla și o cafea cu lapte, nu rezist tentației de a intra în mare, mai ales că si Fabrice insistă să facem o baie.

Orașul îmi lasă impresia unei bunăstări deosebite. Sunt multe case de vacanță, hoteluri și pensiuni, baruri și restaurante, ceea ce-mi spune că turismul este în floare. Stau în apă până mă răzbește foamea; ies apoi și găsesc ceva de mâncare la un fel de bodegă. De la marginea ultimei plaje, drumul urcă pe lângă un hotel foarte înalt și iată-mă din nou în pădure, însoțit de Fabrice, un bărbat cult, amabil, cu care discut de toate. A călătorit prin multe locuri din lume, inclusiv în România, și este o sursă inepuizabilă de informații din toate domeniile. Înainte de a intra în apă îmi spusese că după 20 de ani de căsătorie fericită, a divorțat.

Are un băiat și o fată despre care vorbește cu plăcere. Simt însă că în inima lui mocnește o durere ascunsă. Cine știe ce motive îl poartă pe acest drum?!

Nu mă satur să admir oceanul, coasta plină de copaci și verdeață, florile de pe pajiști și din loc în loc, puținele case ale localnicilor. Pe drum întâlnești și izvoare de apă potabilă, așa că nu este nevoie să porți cu tine rezerve de apă. Fabrice nu prea este obișnuit cu mersul și are un ritm mai lent la care trebuie să mă

San Sebastian-plajă

adaptez, deși aș fi dorit să merg mai repede. Spre seară ajungem lângă autostradă, iar zgomotul ei mă deranjează; aproape mă agresează. Amicul meu spune că în timpurile noastre se pare că oamenii au ajuns mai puțin importanți decât mașinile. Ele ne domină existența și ne-o împovărează.

Înainte de localitatea Orio ne oprim la un albergue, Sant Martin, în spatele unei case care credeam că este tot albergue, dar este o casă privată. Aici, după ce am sunat, deschide ușa o doamnă care-mi spune să merg în spatele casei, căci acolo este albergue. Acesta este nou, cu 20 de paturi și, din fericire, mai găsim locuri libere. Costul este de 10 euro, iar micul dejun costă 5 euro. Mă mulțumesc cu un litru de lapte de 1 euro care-mi va ajunge și pentru dimineață. După un duș rapid, mă întind pe pat. Tare mai este bună o saltea după o zi de mers, urcând și coborând mai mereu. Într-adevăr, CamiCamino Primitivono del Norte este mai dificil decât Camino Frances, datorită terenului denivelat. Dar frumusețea peisajelor,

Orio-Albergue San Martin

copacii și vegetația abundentă, oceanul cu imensitatea lui, briza reconfortantă, casele mari din piatră ale bascilor, toate te încântă și

te fac să mai uiți din greutatea drumului sau pericolele lui. Ajunge un moment de neatenție pentru a-ți crea o gravă problemă la picior. Dovadă este italianul plin de tatuaje pe care l-am reîntâlnit aici și care are un picior umflat. A făcut entorsă, nefiind atent la coborârea pe treptele bisericii Sf. Ana, unde am fost cazați în noaptea trecută.

Eu scriu în dormitor aceste scurte impresii de peste zi, iar la intrare un grup de spanioli discută zgomotos și cu un debit verbal pe care nu știu cine îl poate depăși. Cred că le-a priit cina, iar acum și-au dezlegat limbile. De fapt, spaniolii sunt foarte volubili, dar și amabili, atenți, dispuși oricând să te ajute, să-ți dea explicații. Uitasem să adaug un amănunt: și la albergue de ieri, și la acesta găsești pături, așa că dacă nu ai sac de dormit, ai cu ce să te acoperi. Acum plouă mocnit și este destul de rece. Parcă ar fi o ploaie de toamnă de la noi. Sper ca mâine să fie bine, să iasă soarele.

Sâmbătă, 27 iulie: Orio-Deba: 30 km

Dimineață am servit micul dejun contra sumei de 5 euro și apoi am plecat spre Orio, o localitate pe malul râului cu același nume. La ieșirea din localitate întâlnesc o fabricuță pentru pregătirea tonului, iar o doamnă foarte amabilă îmi oferă o bucată. Vreau să cumpăr, dar refuză, spunându-mi că peștele nu se comercializează la ea. Nu am fost curios niciodată să văd cum arată tonul și mă minunez să văd cât este de dolofan și îndesat. Sunt multe exemplare pe mese, toate cam de aceeași mărime, adică aproape 1 metru, dar aflu că poate ajunge până la trei metri și 300

kg greutate. Din mers, mănânc cu poftă bucăți de ton, mulțumit că am putut vedea cum se prelucrează și se pune în conserve acest pește. De la prețul de achiziție a conținutului unei conserve obișnuite, de cca 1 euro, prețul de vânzare în magazine este cam de șapte ori mai mare; așadar, comerțul cu ton este foarte rentabil.

Având oceanul în partea dreaptă, îmi continui drumul spre Zarautz, un orașel curat, frumos și plin de lume, de turiști și persoane în concediu. De pe colinele din apropierea orașului se văd frumoasele câmpuri de golf, spațiile pentru camping la umbra copacilor; îmi zic că spaniolii știu să trăiască și să se destindă. Este de admirat grija și simțul estetic cu care amenajează și păstrează aceste terenuri, vegetația, copacii, plajele și toată infrastructura turistică, de recreiere și sport. Văd mulți surferi pe valuri; alții pleacă de la mașină cu placa sub braț, alții se întorc din apă în costumele lor cauciucate. Mai toți sunt tineri, cu alură sportivă; pe toți îi admir în tăcere și mă gândesc că aceasta este o modalitate tare utilă de a petrece timpul liber și de a-ți păstra sănătatea.

Ies din Zarautz, urmând faleza cu pasaj pentru pietoni. Prea mult mă atrage Marea Cantabrică pentru a mă îndepărta de ea! Pe șosea are loc o cursă ciclistică și foarte mulți s-au adunat pe marginea șoselei pentru a o urmări. După mai bine de 4 km ajung la Getaria unde întâlnesc o cursă de alergători, transpirați și respirând din greu. Sunt persoane de mai toate vârstele și nu pare o cursă de profesioniști. Dar poliția și serviciile de pază și protecție sunt prezente și aici, ca și la bicicliști. Ce bine ar fi dacă oamenii ar mai lăsa mașinile și și-ar mai mișca oasele, mergând pe jos măcar o oră pe zi! Ce bine ar fi dacă ar mai închide televizoarele și

calculatoarele și ar ieși să admire frumusețile naturii! Ce bine ar fi dacă ar mai renunța la atâtea alimente pline de conservanți sau ar mânca mai puțin, doar atât cât le este necesar pentru întreținerea normală a trupului! Admirându-i din mers pe toți acești alergători, îmi dau seama că aici este sfârșitul cursei lor. Urcând de pe faleză spre partea de sus a localității, întâlnesc o biserică mare, impunătoare, care domină localitatea și unde se celebrează o căsătorie. La intrare, mirii sunt așteptați într-o mașină de epocă, Citroen. Lângă ea se oprește și un bărbat îmbrăcat în veșminte de călugăr budist tibetan și mulți îl fotografiază alături de autovehicolul de epocă. Profitând de faptul că biserica este deschisă, intru și mă reculeg puțin între zidurile acestea sobre, solemne, din piatră. Câtă binefacere pentru suflet să te poți retrage din zarva lumii în simplitatea și liniștea unei biserici!

Las biserica și mă cufund din nou în mulțimea de pe strada principală, plină de baruri, restaurante și de tarabe pentru comerțul stradal. Nu mă încântă prea mult acest comerț, în schimb îmi rețin privirea balcoanele frumoase ale caselor. Mă atrage satul acesta, dar trebuie să merg mai departe. Părăsesc strada principală și urcând apoi pe un drum betonat ajung în câmp, înconjurat de vii, grădini, pomi fructiferi. Nu departe este un cătun, San Prudencio, urmat de un altul, Askizu, mai mare și mai aranjat, unde mă opresc la o bodegă pentru prânz. Biserica este închisă, dar nu departe întâlnesc acest local frumos, cu mese din lemn, vis-a-vis de o casă nouă, frumoasă, de pe veranda căreia se poate admira marea. Astăzi îmi permit să mănânc renumitul jamon învechit și un pește cu carnea albă, numit rape, foarte gustos. Am așa o sete! Berea

fără alcool, pe care o găsești peste tot, o simt ca o licoare care-mi răcorește sufletul. Este desul de scump jamonul învechit, ca și peștele, dar îmi zic că măcar câteodată este bine să gust din specialitățile spaniole.

Mă simt atât de bine aici și tare aș mai sta să mă odihnesc și să admir împrejurimile. Dar mai am drum lung, așa că după ce plătesc o sumă destul de frumușică îmi continui drumul spre Zumaia, o altă localitate cocheta pe malul mării, plină și ea de persoane în concediu și vacanță. Amicul meu Fabrice dă semne de oboseală. Ii propun ca până la următoarea localitate, Elorriaga, să ne continuăm drumul pe șosea, suportând zgomotul și smogul mașinilor, dar evitând interminabilele urcușuri și coborâri. Pericolul și zgomotul străzii îmi amintește de anul trecut și îmi zic că nu trebuie, totuși, să mai suport un astfel de supliciu.

La un moment dat șoseaua trece peste autostrada A8. Părăsim șoseaua și o luăm din nou peste câmpuri, dealuri și păduri. Întâlnim un sat cu un aer medieval, Itziar, cu o biserică veche, impunătoare, dar închisă și aceasta. Nu ne oprim, căci mai avem de mers cel puțin o oră până în orașelul Deba, destinația acestei zile. Sunt porțiuni de drum destul de mari unde ești însoțit de frumoșii și falnicii eucalipti, cu mirosul lor specific. De mic copil auzisem despre acest copac din frunzele căruia se prepară un ulei cu proprietăți curative.

Eucalipti pe camino

Albergue din Deba se află la marginea localității. Este destul de mare, cu mai multe dormitoare. Găsim loc într-o sală de sport, cu saltele întinse pe jos. Nu este prea curat, dar îmi zic că important este faptul că am găsit un loc de dormit. Cazarea costă 5 euro. Pentru a coborî în localitate există un lift și apoi încă unul. Nu am mai văzut așa ceva până acum. Cobor și găsesc încă deschis supermarketul economic Eroski. Cu 12 euro cumpăr doi litri de lapte, 200 gr de mușchi și vreo 2 kg de fructe. Un litru îl beau lângă magazin privind de pe o bancă niște copii ce se joacă. Mă întorc la albergue și după duș, mă culc pe salteaua aceasta cam mizerabilă, dar ce mai contează când esti frânt de oboseală! Noaptea a fost întreruptă de sforăiturile câtorva, mai ales ale unui spaniol gras, aproape obez. L-am apreciat totuși pentru curajul și efortul de a fi pe camino. Un pelerin nu departe de mine nu l-a mai putut suporta și în plină noapte și-a luat salteaua și s-a dus să se culce pe hol.

Deba-Albergue

M-am trezit odihnit cu chef de drum, dar Fabrice este tare necăjit căci nu-și găsește portofelul. L-am căutat împreună peste tot, dar degeaba. Nu-i niciun responsabil pe aici, nici ospitalero, nici un alt voluntar. Stau la măsuța unui bar, unde scriu aceste rânduri, în timp ce amicul meu s-a întors la albergue cu speranța de a întâlni vreun responsabil și de a-și găsi portofelul. Il aștept cu sufletul la gură și cu speranța rezolvării acestei grele probleme. Mi-a zis că mai are niște dubluri de acte. Am admirat calmul lui imperturbabil într-o situație în care alții ar intra în panică. Este deja ora 10 și încă nu s-a întors. Ce ne mai rezervă oare ziua de astăzi? Deocamdată mă uit la persoanele așezate la măsuțele de la bar, savurându-și cafeaua și citind ziarul. Meteorologic, se anunță o zi minunată, dar avem de parcurs mai mult de 20 de km numai peste coline, dealuri și păduri. Trebuie să eliberez masa, toate sunt

deja ocupate și probabil că barmanul se întreabă când mă voi ridica de aici, lăsând locul pentru alți clienți. Cu mine, iese în pagubă.

Duminică, 28 iulie: Deba-Markina: 23 km

Drumul de astăzi este departe de coasta mării, doar prin pădurile atât de frumoase, pline cu pini, stejari și eucalipti care emană un miros foarte plăcut. Părăsim Deba, traversând râul cu același nume, iar apoi începe urcușul destul de abrupt. Atenție, căci nu știu cine a acoperit cu vopsea neagră toate săgețile galbene care indică drumul. Ne orientăm, întrebând persoanele pe care le întâlnim în cale. După 4 km întâlnim „calvarul Mariei”, un loc foarte frumos unde este o biserică și ai o panoramă superbă asupra mării.

Calvarul Mariei

După alți patru km ajungem în satul Olatz, unde ne oprim să mâncăm, căci este ora 14.30. Am plecat din Deba la amiază, căci până atunci Fabrice a fost din nou la albergue să-și caute portofelul, apoi a mers la oficiul de tursim, pentru a întreba dacă nu a venit cineva acolo cu obiectul pierdut. Nu a venit nimeni. Pleacă apoi la poliție și după un timp se întoarce necăjit, fără niciun rezultat, convins că în toată lumea poliția este la fel. Găsim un restaurant pentru prânz și ne întărim trupește cu cotlete de miel și o salată mixtă, iar setea ne-o potolim cu bere fără alcool. Ce mă deranjează în Spania sunt sticlulele în care această bere este îmbuteliată, adică foarte mici, ca pentru medicamente.

Apoi ne reluăm drumul și imediat începe un urcuș care parcă nu se mai termină. Transpir din greu, iar rucsacul începe să mi se pară mai greu decât este în realitate. Fabrice a rămas în urmă, dar nu-l mai aștept și-mi continui urcușul până ajung pe culme, de unde admir pentru a nu știu câta oară frumoasa țară a bascilor. Au dreptate să fie atât de legați de ea, atât de mândri, revendicându-și multe drepturi în fața guvernului de la Madrid. Unde am ajuns acum este și o biserică, dar, ca mai toate cele întâlnite, este închisă și aceasta. Din loc în loc mai întâlnești și câte o casă (caserio), singurele puncte de referință pe harta pe care o am. Sunt și case închise, părăsite, care îmi trezesc un sentiment de compătimire și de reflecție nostalgică despre aceste locuri, cândva mai populate, mai pline de viață. Pe tot drumul de astăzi am întâlnit și vreo 3, 4 surse de apă și este bine să bei cât mai multă, căci de transpirat, sigur se transpiră din belșug

Casă părăsită

Drumul prin pădure este atât de pitoresc încât nu mă satur să admir copacii și întreaga vegetație și să inspir adânc în plămâni aerul curat, ozonat. Fiindcă umiditatea este destul de ridicată, nu lipsesc ferigile, verzi, viguroase și multe alte plante de pădure. Marcajele reprezintă niște coloane din lemn de aproximativ 1 metru înălțime pe care se văd simbolurile specifice ale drumului de pelerinaj: scoica, săgeata galbenă, toiagul, pelerinul și indicația în limba bască și spaniolă: Camino de Santiago. Pe aceste marcaje pelerinii lasă adesea și un semn al prezenței lor, adică o piatră.

In drum spre Markina

Seara târziu ajungem la Markina, coborând prin pădure pe un povârniș lutos și destul de alunecos. La intrarea în sat ne oprim la prima casă, căci imediat a început să cadă o ploaie aproape torențială, din fericire destul de scurtă. Mă întreb ce s-ar fi întâmplat dacă ploaia aceasta ar fi început cu jumătate de oră mai înainte, când încă eram în pădure, coborând pe o potecă îngustă și abruptă, alunecoasă, cu porțiuni de pământ lutos, altele mai pietroase. Fabrice telefonează la albergue privat de aici, al cărui număr l-am aflat la restaurantul din cătunul Olatz. În scurt timp apare proprietara acestui albergue și ne duce cu mașina la destinație. Este o construcție frumoasă, nouă, cu pereții vopsiți în albastru. La parter este sala de mese, iar la etaj, urcând pe o scară de lemn, este dormitorul, cu paturi noi, comode, supraetajate. Costul cazării este 12 euro, iar cu micul dejun, 15 euro. Trebuie să spun însă că acest mic dejun este suficient pentru cineva care apoi se așează la birou, dar nu pentru persoane care au de parcurs un drum lung și greu, cu rucsacul plin pe umeri. Cam așa este în general micul dejun, o masă gustoasă, dar frugală, iar pelerinii trebuie să știe că în niciun caz nu le este suficientă și trebuie să adauge la ea ceva mai consistent, mai hrănitor.

Markina-albergue

Luni, 29 iulie: Markina-Guernika, 25 km

Noua zi a demarat bine și după o porțiune de drum pe asfalt, intrăm pe un drum pietruit, urcând lejer spre un sat, Bolibar, unde este un muzeu al unui strămoș al marelui Simon Bolivar, conducătorul mișcărilor de independență din America Latină la începutul secolului al XIX-lea. Doamna de aici vorbește plăcut limba franceză și ne dă câteva scurte explicații; deși muzeul este închis, ne permite să-l vizităm pentru câteva minute. Nu departe de aici întâlnim o bisericuță nouă, frumoasă, dar închisă și aceasta. Din fața ei se deschide o panoramă foarte frumoasă care-mi încântă privirea și îmi bucură sufletul. Alături este un restaurant,

dar nu ne oprim aici pentru masă, și mergem mai departe, spre următoarea localitate. După șase km ajungem la Munitibar, unde mâncăm; calitatea meniului nu ne încântă chiar deloc, dar decât flămând, este mai bine așa.

Ne reluăm drumul pe lângă șosea, care flanchează mereu pâraul Gola, iar în partea finală intrăm din nou pe asfalt. Pe la ora 19 ajungem la Gurenika, celebra localitate distrusă în timpul celui de-al doilea război mondial, eveniment tragic care l-a inspirat pe Picasso într-un celebru tablou, cunoscut în lumea întreagă

La prima mare intersecție, Fabrice o ia la dreapta spre albergue de pelegrinos, iar eu spre stânga, spre centru orașului, pentru a-mi căuta sandale, căci adidașii mă rod; mi-au cauzat răni la degete și o rană în talpa piciorului stâng, care sângerează și m-a făcut să șchiopăt. Eram decis anul acesta să merg cu acești adidași, de altfel, destul de buni, cumpărați din Iași de la Decathlon, și care îmi protejează picioarele, mai ales când merg pe drumuri pietruite, denivelate sau pline de buruieni. Dar se vede că piciorul meu, la drum lung, se încălzește prea tare și nu rezistă închis în niciun fel de încălțăminte. Este al treilea an că experimentez același lucru. În drumul spre un magazin de încălțăminte întâlnesc o măicuță ortodoxă și o doamnă care o însoțea. Le aud vorbind românește. Mă opresc și le întreb dacă știu cumva unde este un magazin de încălțăminte. Amândouă se uită la mine și par deranjate de întrebarea mea. Doamna îmi răspunde scurt că nu știe și se îndepărtează repede de mine, alături de măicuța care nu a scos niciun cuvânt. Am un sentiment de disconfort. Nu înțeleg de ce au reacționat așa, căci nu sunt nici spion și nici vreun securist din

vremea lui Ceaușescu, și nici nu sufăr de vreo boală contagioasă. Am auzit de mai multe ori vorbindu-se de neîncrederea pe care mulți români o cultivă între dinșii în străinătate, iar ce mi s-a întâmplat acum îmi confirmă această realitate dureroasă. De ce oare unii oameni sunt atât de neîncrezători în semenii lor, atât de distanți? Parcă le-aș fi un dușman de care trebuie să se ferească. Oare când vor învăța românii să fie solidari între ei? Mă gândeam că măcar călugărița ar fi putut fi mai amabilă.

Merg mai departe și găsesc încă deschis un magazin destul de mare, de unde îmi cumpăr o pereche de sandale foarte bune și foarte scumpe, marca Teva. Am probat mai multe perechi și modele și până la urmă m-am decis asupra modelului care este cel mai deschis, mai aerisit. Mă întorc mulțumit la albergue, unde îl reîntâlnesc pe Fabrice, alături de mulți alți pelerini. După un duș rapid, ieșim în oraș unde ne oprim la un bar. Televizorul transmite un meci de fotbal între echipele under 19 ale Spaniei și Franței. Cei de față sunt foarte atenți și prinși de meci deoarece între jucătorii spanioli este și unul de origine bască. Îmi cumpăr o sticlă de 1,5 litri de lapte integral pe care îl termin aici de băut. Îmi era foarte foame, sete și mă dureau rău picioarele, mai ales talpa piciorului stâng, care încă sângerează.

Întorcându-ne la albergue, am o lungă discuție cu Fabrice pe teme culturale și religioase. El îmi pare un liber cugetător, ca și majoritatea lumii culte de astăzi. Este un artist și se ocupă cu promovarea evenimentelor cultural-artistice: expoziții de pictură, fotografie, filme, arhitectură. S-a specializat la Veneția și este strâns legat de viața culturală occidentală și nord-americană.

Pentru mine, întâlnirea cu el reprezintă un mare câștig cultural, căci am multe de aflat din toată experiența lui.

Picasso-Guernica

Marți, 30 iulie: Guernika-Bilbao, 32 km

Noaptea aceasta a fost grea. Am adormit foarte târziu și m-am tot foit, iar dimineață eram bucuros că plec. Cazarea a costat 17 euro, iar micul dejun este lamentabil; în plus, persoana care se îngrijea de sală nu a zâmbit niciodată. Cine știe ce o fi având în inima ei. Lăsăm Guernika și începe un nou urcuș prin pădure, pe un traseu bine marcat și foarte pitoresc. După 7 km de mers ajungem la Gerekiz, unde camino se intersectează cu șoseaua. Nu

Exploatare forestieră (foarte rar întâlnită)

avem ce vedea în acest cătun și mergem mai departe și după alți 10 km ajungem la Larrabetzu, unde ne oprim ca să mâncăm. Înainte cu mai puțin de doi km se găsește și o sursă de apă. Cam peste tot, în meniu se găsește salata mixtă, bună, dar nu chiar așa de consistentă. M-am săturat de ea și manânc o porție de miel, căci îmi era tare foame. Drumul te solicită destul de mult, iar astăzi în prima parte a zilei am tot urcat.

Spaniolii nu se descurcă bine în nicio limbă în afară de a lor, dar suficient totuși pentru a te înțelege asupra a ceea ce vrei să mănânci sau să bei, asupra locurilor unde găsești de mâncare sau cazare. Acestea sunt, de altfel, problemele zilnice ale pelerinilor, iar ei sunt pregătiți să te ajute. Ca o idee generală referitoare la

masă, costul mic al unei mese la restaurant, în afară de meniul pelerinului care este de 10 euro, variază între 13 și 17 euro. Dacă îți cumperi de la magazin, poți ajunge la jumătatea acestor prețuri. Dar simți și nevoia unei mese calde, iar eu nu am de gând să cumpăr și apoi să gătesc la albergue, din două motive: nu mă pricep, deși foamea te învață de toate; și apoi, nu prea am timp, căci ajung seara târziu și numai de gătit nu-mi arde mie. În plus, lui Fabrice îi place tare mult să se oprească la bar pentru o cafea sau să fie servit la restaurant, iar eu trebuie să-i țin companie, chiar dacă aș dori să mai fac economie de bani.

Lăsăm Larrabetzu și reluăm drumul, pe asfalt, pe o distanță de aprox. 7 km. În localitatea Zamudio părăsim strada principală și o luăm spre stânga în direcția Bilbao. Pe o distanță de vreo 4 km drumul urcă, iar în partea finală coboară destul de abrupt, mai ales înainte de a intra în oraș. Întâlnim un parc cu multe bănci și mese pentru picnic. Glumind, îi spun lui Fabrice că trebuie să revenim aici după 10 ani pentru a sărbători pelerinajul nostru la Santiago. În jurul orei 20 ajungem în oraș, obosiți, dar mulțumiți. Deoarece albergue de peregrinos este încă departe, prietenul meu propune să ne cazăm la un hostel, Roquefer, în Casco Viejo, exact lângă catedrală. A fost bună ideea lui, căci așa am avut posibilitatea să dorm puțin mai mult. Mă resimțeam destul de obosit din cauza nopților scurte dinainte, a drumului destul de greu prin dealurile acestea ale bascilor, ca și a rănilor din talpa piciorului stâng. Acum, în sandale, mă simt mult mai bine, iar rănilor încep să se cicatrizeze. Cu piciorul gol în sandale, este cu totul altceva, deși văd cum mulți se uită la mine, puțin surprinși. Mă uit și eu la

pelerini și constat că sunt singurul care umblu așa; dar mie îmi este foarte bine. Iar ei merg bine cu adidași sau bocanci.

Miercuri, 31 iulie: Bilbao-Portugalete, 20 km

Mă trezesc la ora 9, odihnit, în sunetul clopotelor catedralei de alături. Imi răscolește sufletul acest sunet grav, solemn și mă întreb câtă rezonanță are în cei care se află acum pe stradă, la mesele din baruri sau în casele lor. Dacă aceste clopote mai au o chemare religioasă sau sunetul lor este unul alăturat volumului televizoarelor și căștilor pe care atâția le au la urechi sau dacă nu cumva urechea și mintea oamenilor sunt obosite și de sunetul telefonului mobil. Eu dau prioritate ciripitului păsărelelor și dangătului clopotelor.

După micul dejun servit la un bar din apropiere (o tortilla și o cafea lungă cu lapte costă 5 euro), Fabrice îmi propune vizitarea renumitului muzeu Guggenheim, aflat pe malul râului Nervion care traversează orașul. Arhitectura muzeului de artă contemporană te impresionează prin modernismul și expresivitatea ei. La parter ai impresia că ai ajuns într-un mare șantier naval, unde sunt expuse părți din coșurile vapoarelor sau părți din cala marelor nave. În cele trei etaje ale sale, ai ocazia de a admira pictura, grafica sau gravura contemporană în etapele ei cronologice: impresionismul, realismul și suprarealismul, cu calitățile dar și cu kitsch-urile ei. Fabrice este la el acasă și-mi explică multe, dar mintea mea nu poate reține toate informațiile oferite abundant și cu generozitate. Sunt mai atent la anumite mesaje pe care le transmite această artă, realistă, abstractă,

deschisă spre a fi înțeleasă sau criptată, deci ermetică pentru mine. Muzeul este recent, dar are deja un renume mondial. Artă contemporană combină pictura cu filmul și fotografia, realizând capodopere sau nulități. Sentimentele, pasiunile, instinctele, rațiunea sau lipsa ei sunt surprinse și immortalizate în operele atâtor artiști despre care nu am auzit sau citit nimic, iar pentru amicul meu par a fi niște prieteni de familie. Oricum, vizita de doar două ore la acest muzeu mi-a oferit o lecție de artă și frânturi de ideologii și tendințe etice și intelectuale care, cu siguranță, îmi sunt foarte utile.

Îeșim din muzeu și ne izbește canicula. Este ora 14 și ne propunem să mâncăm într-un complex comercial din apropiere, pentru ca apoi să ne reluăm drumul spre Portugaleta pe malul râului, ceea ce scurtează distanța pe care camino o are până la destinația acestei zile. După ce am servit un sandviș breton, stau cu o înghețată în față și încerc să ajung la zi cu scurtele informații despre camino, un drum al cărui filosofie Fabrice îmi spune că nu o poate descoperi și citându-mi o replică dintr-un film cu Tom Hanks se întreabă: Care-i scopul acestui drum? Si tot el răspunde: Niciunul!

Mă întreb de ce Dumnezeu mi l-a scos în cale pe acest om, de ce mergem împreună de aproape o săptămână. Suntem foarte diferiți, avem ritmuri diferite de mers, de mai multe ori a trebuit să încetinesc ritmul sau să accept să mănânc la restaurant, pe când eu aş fi mâncat un sandviș de la un supermarket. El vrea să continuăm drumul împreună; eu aş vrea să mă desprind și să-mi văd de drumul meu. Imi este clar că el este obișnuit să mănânce la

restaurante, și nu orice meniu, ci dintre cele mai bune, de calitate. Eu sunt mai sobru, mai cazon. Si totuși, ceva îmi spune să rămân cu el. Eu mă gândesc că în ritmul acesta voi ajunge foarte târziu la Santiago. În celelalte pelerinaje am avut suficient timp să fiu cu mine însumi. Acum, nu, căci sunt cu el, un simplu necunoscut pe care l-am întâlnit pe drum, amabil, simpatic, educat, frumos și destul de puternic pentru cei 49 de ani ai săi; tată a doi copii mari, divorțat după 22 de ani de căsătorie. Un om care a călătorit pe tot globul pământesc și care în domeniul culturii vizuale sau auditive știe infinit mai mult decât știu eu. Voi merge mai departe alături de el. Cred că așa este mai bine pentru amândoi.

Portugalete-Puente Colgante

Muzeul Guggenheim-intrarea

Joi, 1 august: Portugalete-Castro Urdiales, 27 km

Albergue de la Portugalete nu are condiții prea bune de cazare. Imi face impresia că a fost amenajat într-o școală. Nemaifiind loc în săli, acum dormitoare, mai mulți pelerini dorm pe holuri. In localitate, printre alte lucruri importante, este și un pod, Puente Colgante, pe care este transportată o cabină suspendată între cele două părți ale orașului, despărțite de canalul del Nervion. Pentru pietoni, transportul cu cabina costă doar 35 cenți. Aseară, de partea cealaltă a orașului am găsit o biserică unde tocmai se celebra Sf. Liturghie în memoria Sf. Ignațiu de Loyola. Cel puțin în țara bascilor astăzi este sărbătoare, căci Ignațiu a fost basc de origine, iar toate magazinele sunt închise. Ieri am plecat

din Bilbao pe o temperatură caniculară: în oraș, termometrele indicau 47 grade. A fost ziua cea mai călduroasă și sper să nu se mai repete. Soarele mă frigea pe brațele și picioarele descoperite și câteva stații din centrul orașului le-am parcurs cu metroul, nemaисуportând aceste temperaturi la care se mai adaugă și asfaltul și betonul încins.

La ora 6 eram deja plecat din Portugalete, unde am avut o noapte scurtă, dar am dormit destul de adânc. Fabrice a găsit un loc lângă lift, pe o saltea gonflabilă, care apoi s-a dezumflat. Imi spune că nu a dormit mai deloc, dar reușește să-și mențină un tonus sănătos și vesel. Ieșim repede din oraș, dar înainte de ieșire ne oprim la un bar pentru a servi ceva. Lângă noi sunt și doi polițai care-și beau liniștiți cafeaua. Nu știu dacă și în România poliția are voie să intre în bar în timpul serviciului.

Drumul de la ieșire până la La Arenas, deci vreo 12 km, este pe o pistă foarte bună de zgură și apoi beton, așa că nu ne ia foarte mult timp ca să ajungem. În această localitate ne oprim pentru a bea un suc de portocale, iar Fabrice merge repede să facă o baie. Văd că lumea se adună deja pe plajă, fiecare purtându-și propria pungă sau sacoșă cu cele necesare pentru plajă și, eventual, pentru un picnic.

Pe drum discut cu Fabrice. Imi spune câte ceva despre viața și problemele lui, despre copilăria petrecută în Italia sau la Adis Abeba, în Etiopia, unde părinții lui îndeplineau o anumită misiune despre care nu-mi dă niciun detaliu și nici eu nu întreb. Spune că nu-i lipsește nimic, dar că dorește ceva din totul sufletul: să iubească și să fie iubit. Mă surprind din nou gândirea și

sentimentele lui. Ii răspund, dându-l de exemplu pe sf. Augustin cu viața lui atât de plină și profundă. Ii explic câteva lucruri din scrierile "Despre Cetatea lui Dumnezeu" și "Confesiuni". Mă ascultă cu atenție și interes și-mi spune că pe noptiera lui are Confesiunile lui Augustin, dar niciodată nu a avut curiozitatea să citească, încă. Cine știe ce va urma?

De la La Arenas până la Onton, pe o distanță de 7 km, drumul flanchează mereu marea și este de un pitoresc încântător. Nu știi ce să admiri mai mult, valurile liniștite și ușor înspumate, albastrul întins al mării, vecele din depărtare, malurile stâncoase și abrupte, vegetația luxuriantă. Toate îți încântă privirea și-ți înalță sufletul. Din loc în loc sunt fântâni unde să-ți potolești setea și să-ți răcorești fața și picioarele. Nu știu cum să-i mulțumesc cerului pentru astfel de binecuvântare.

Următorii 8 km îi parcurg pe asfalt, dar șoseaua nu este prea circulată; am ocazia să mă bucur și de liniște și să mă gândesc la mine, să mă rog, să meditez la pelerinajul meu, să mă gândesc la cei dragi lăsați acasă și pe care, de altfel, îi port cu drag în inimă, mereu; am un gând special pentru vecinul de cameră.

La Miono întâlnesc un tânăr francez scund și athletic, cu un rucsac mare pe spate și cu un cort agățat de rucsac. În mână are un baston zdravăn de lemn, tocit la un capăt de atâta folosit. Vine tocmai de la Strassbourg, de unde a plecat acum 5 săptămâni. Pe drum am mai intrat în vorbă cu o tânără, Stefania, din Caracas, Venezuela, care este pe camino pentru a marca absolvirea liceului. Pare o persoană liniștită, cu mult bun simț și vorbește fluent limba engleză.

Priveliște de vis spre Onton

După amiază ajungem la Castro Urdiales, o localitate frumoasă, plină de lume pe plajă și pe străzi, toți plimbându-se leneș, că doar sunt în concediu sau vacanță. Alături de plajă este și un port plin cu bărci și vele. Fabrice îmi spune că este obosit și că eu pot să merg înainte să caut loc. El nu mai poate ține acest ritm de mers și preferă să se mai odihnească puțin. Il las în urmă și îmi continui drumul spre hanul pelerinilor. În localitate îl reîntâlnesc pe tînărul și atleticul pelerin francez. Incerc să mă țin de el până la albergue, care este în cealaltă parte a orașelului, și în bună parte reușesc. El îmi spune că merge cam 50 km pe zi, ceea ce reprezintă o raritate. L-am ghicit bine: este un atlet, adică o excepție pe camino. La hanul pentru pelerini de aici mă întâmpină cu un surâs generos un tînăr de culoare și-mi spune că nu mai sunt locuri în

albergue, dar mai are un loc afară, la cort. Mă bucur și pentru acest ultim loc, dar mă gândesc la Fabrice. Îi telefonez și îmi spune că este mai bine așa: El va merge la un hotel. Vrea condiții mai bune de cazare, vrea să facă un duș și să se mai odihnească pe un pat normal, într-o cameră în care să nu fie deranjat de nimeni. Așa că eu rămân la albergue, la cort, iar el în localitate, la hotel. Mai târziu ne revedem pentru a lua masa împreună. Albergue de aici este în Plaza de Torros, lângă o arenă circulară unde acum este o autogară. Cred că arena aceasta a adăpostit spectacolele de corrida.

Castro Urdiales

Vineri, 2 august: Castro Urdiales-Laredo, 27 km

Am dormit foarte bine în cort. Nu am deranjat pe nimeni cu sforăitul meu și nici alții pe mine, deși din cortul vecin se auzea sforăitul cuiva. Fabrice a rămas în oraș, la hotel. Pornesc singur, gândindu-mă că mă va ajunge din urmă. La 5 km întâlnesc un sat, Cerdigo, unde nu se găsește nimic de mâncare. Inghit în sec și merg mai departe, deși stomacul își cere drepturile. După alți patru km ajung la Islares, unde mă opresc la un bar pentru micul dejun. Aici mă ajunge din urmă și prietenul meu și ne bucurăm de regăsire. Din această localitate, în continuare, camino este pe șosea, ceea ce nu reprezintă neapărat o plăcere. Imi readuc aminte de camino de anul trecut, de căldura greoaie a asfaltului și de zgomotul mașinilor. Mă pătrunde până la oase căldura aceasta ce miroase a gudron, mă deranjează noxele și zgomotul mașinilor, dar iau totul ca o penitență pentru păcatele mele. Ce bine ar fi dacă oamenii ar mai coborî din mașini și s-ar urca pe o bicicletă!

După amiază ajungem la Laredo, destinația zilei, o localitate frumoasă pe malul mării. La albergue de peregrinos nu mai este niciun loc liber și începem să căutăm la particulari. Găsim, în sfârșit, o cameră deasupra unui mic restaurant, la o doamnă în vârstă și foarte amabilă. Am timp să vizitez puțin partea veche a localității, cu străzi înguste, pline de baruri, restaurante și magazine mici. Caut și biserica, dar este închisă. Laredo are plaje destul de mari, lângă care s-au construit multe blocuri și case în stiluri diferite. Ca și în alte localități, și aici chinezii au deschis propriul magazin cu de toate, iar prețurile sunt mai mici decât la spanioli. Imi zic că China nu se dezice în tactica ei de a acapara

piața mondială. A umplut globul cu chinezăriile ei. Mie îmi convine căci la ei litrul de lapte este cu câțiva cenți mai ieftin decât la spanioli.

În casa bătrânei, noaptea a trecut destul de greu, deoarece în vecinătate un grup de chefuitori s-au distrat până spre dimineață, râzând și vorbind ca în codru, ignorând cu desăvârșire faptul că în jur sunt case unde locuiesc oameni care vor să doarmă. Fabrice s-a învârtit în pat toată noaptea, iar la plecare mi-a spus că nu a închis un ochi.

Sâmbătă, 3 august: Laredo-Guemes, 27 km

Coborâm din camera unde am plătit și nu prea am dormit, tragem după noi ușa de la ieșirea în stradă și așa începe o nouă zi pe camino. La un bar servim o cafea și un croissant, meniul obișnuit al majorității populației, dar care pentru mine este total insuficient. La marginea localității întâlnim un mare bazar, plin cu de toate, cu multă lume în căutare de produse bune și ieftine. Ieftin, găsești; de calitate, mai puțin și mai greu. Traversăm apoi toată plaja și ajungem la debarcader. Intrucât nu am ajuns înainte de ora 7, când pleacă barca spre Santona, trebuie să mai mergem pe plajă încă vreo trei km pentru a ajunge la o altă barcă care ne trece pe celălalt mal pentru un preț de 2 euro de persoană. Unul din barcagii încearcă să prindă cu un mincioc un calcan, dar nu reușește. Ajunși pe celălalt mal, traversăm localitatea și ne apropiem din nou de Marea Cantabrică.

Santona-blocuri

Am uitat să menționez că aici deja nu mai suntem în țara bascilor. Înainte de Castro Urdiales, la Miono, este limita acestei provincii și începe o alta, Cantabria. Casele din zonă au o arhitectură diferită față de cea a caselor bascilor. De la Santona, pe o distanță de 8 km merg pe plajă, descurt, în răcoarea dimineții. Sunt foarte multe persoane care se plimbă sau aleargă pe plajă, unele din ele însoțite de câini de companie. Ajungem la Noja și aici întâlnim un alt bazar și multe tarabe unde se manâncă meniuri tradiționale servite de persoane îmbrăcate în costumații medievale. Mă încântă atmosfera și rezemat de un copac mă delectez cu o clătită umplută cu legume și suc de roșii.

De la Noja, părăsim plaja și ne îndreptăm spre Castillo și San Miguel de Meruelo. La un bar, o doamnă amabilă ne pregătește o salată și o friptură foarte bună din carne de vită. Cu forțe noi, ne continuăm drumul pe asfalt spre Guemes, destinația

noastră. Strada este flancată de platani, iar pădurile care ne înconjoară răspândesc mirosul plăcut al eucaliptilor sau pinilor. Pe la ora 16 ajungem la albergue, lăsând în partea dreaptă satul Guemes. Este destul de mare acest albergue, care a fost cândva casa rudelor unui preot misionar; după cină, acesta ne vorbește foarte frumos și instructiv despre albergue și camino, considerându-le un fel de universitate a vieții. Aici înveți multe lucruri, atât casa cât și drumul constituind un mic univers al cunoașterii și autocunoașterii, ca și al relaționării cu semenii, cu natura și cu Dumnezeu.

Guemes-Albergue Abuelo Peuto

Acest albergue are și o capelă pe pereții căreia sunt pictate mai multe tablouri care explică ce înseamnă camino. Părintele

Ernesto care ne-a vorbit după cină vine în capelă pentru a ne explica semnificația tablourilor. Imi place tare mult cum vorbește. Tablourile sunt pictate de un preot spaniol când avea 80 de ani, iar acum are 100 de ani. Textele care însoțesc tablourile aparțin unui renumit episcop misionar în Brazilia, Casaldalica. Seara de aici o consider cea mai frumoasă de până acum. Liniștea, spațiile mari verzi și îngrijite, corpurile de clădire, toate mă încântă. În dormitorul unde sunt eu, doi tineri fac exerciții de yoga, iar pe pajiște un domn cu tichie pe cap și șalvari șade cu picioarele încrucișate ca și Buddha și dă din mâini, dirijează nu știu ce orchestră imaginară sau întinde brațele spre ceruri. Fiecare comunică cu lumea lui. Este târziu, afară plouă liniștit, iar eu merg la culcare, căci am nevoie imperioasă de somn; am avut deja mai multe nopți destul de scurte.

Duminică, 4 august: Guemes-Boo de Pielagos, 25 km

Dimineață servim micul dejun împreună cu toți pelerinii de aici și suntem serviți cu multă atenție și amabilitate. La plecare facem și câteva fotografii cu părintele Ernesto și ne luăm rămas bun, mulțumind gazdelor pentru grija lor pe care nu o vom uita. Ne înscriem pe strada CA-443 pe care astăzi, fiind duminică, nu trec decât foarte puține mașini. Drumul este umbrit în bună parte de copaci, iar după patru km, în localitatea Galizano, intrăm pe o altă șosea, mai puțin umbroasă ca cea pe care am venit până acum. Mă uit la biserică, dar este închisă, și îmi pare așa rău, mai ales pentru că astăzi este duminică. Ii ofer lui Dumnezeu jertfa mea și mă rog și pentru toți ceilalți pelerini pentru ca să aibă o zi binecuvântată.

Înainte de amiază ajungem la Somo. Nici aici nu găsesc o biserică deschisă și mă resemnez. Ajungem la debarcader și luăm o barcă care să ne ducă peste golful, la Santander. Vreo 20 de minute am ocazia să admir din barcă acest frumos oraș, întins pe malul golfului El Sandinero.

Santander

Pe drum, Fabrice îmi spune că a rămas impresionat de explicațiile de seară pe care părintele Ernesto le-a făcut despre tablourile din capela de la Guemes. Dar ține să precizeze că discursul lui nu prea mai este valabil pentru actuala generație, cel puțin ca mod de prezentare; mai mult, este potrivit oamenilor din

generația lui, când era el tânăr. Generația actuală trăiește într-un alt context și vorbește un alt limbaj, diferit de cel al părinților noștri. Inclini să-i dau dreptate și să spun că limbajul pe care noi îl folosim nu este suficient de actualizat, căci cunoaștem prea puțin modul de gândire și trăim prea puțin bucuriile, și mai ales necazurile, căutările oamenilor de astăzi. Imi vorbește apoi despre nesiguranța zilei de mâine în care trăiesc mai ales tinerii; despre lipsa de perspectivă asupra viitorului, ceea ce pe mulți îi face apatici sau îi descurajează.

În acest concret al vieții cotidiene, ce perspectivă oferă camino, cu ce ajută? Sunt întrebări ce mi le pun, și fiindcă mi le-am pus și continui să o fac, căutând, construind răspunsuri, pot afirma că mie personal îmi oferă un plus de stabilitate și de perspectivă pe drumul vieții mele. Mă ajută să mă cunosc mai bine pe mine însumi, să-mi cunosc limitele dar și forțele, să devin mai detașat de superfluu, de mizeriile umane, de lucrurile care nu-mi sunt necesare; și aș putea să adaug multe altele.

Nu știi dacă pentru actuala generație, problema cea mai spinoasă este de natură strict materială sau dacă nu cumva este de natură personală. Oare nu cumva pentru mulți problema gravă o reprezintă golul interior, lipsa unui ideal puternic, a unui model de viață? Nu cumva continuul progres material îl face pe om mai slab și mai neajutorat în fața greutăților inerente ale vieții? Oare nu cumva tehnica și întreaga bunăstare materială spre care toți aspiră îi fac pe oameni firavi, temători, slabi atât în confruntarea cu propriul eu, cât și cu ceea ce este în jur, mai ales în relațiile cu semenii lor? Camino, ca lecție de dezbrăcare de tot ce nu este strict

necesar pentru existență și de înfruntare continuă a dificultăților mersului înainte, te ajută să te reîntorci la omul adamic, să te redescoperi așa cum, de fapt, ești, fără nicio mască sau proptea exterioară și să vezi, alături de nuditatea ființei tale, frumusețea chipului tău necosmetizat. Si când nu mai ai aproape nimic din afară, abia atunci începi să redescoperi și să revalorizezi forțele ființei tale, care sunt mari, foarte mari, deoarece sunt o expresie a chipului lui Dumnezeu sădit în tine. Camino, ca și o diplomă de studii, nu-ți oferă un loc de muncă, dar te ajută să devii puternic, iar oamenii puternici sunt capabili să-și construiască propriul viitor și chiar să contribuie la îmbunătățirea situației generale, în primul rând morale, dar și materiale a semenilor lor.

În Santander se află un albergue cu vreo 40 de locuri, nu departe de debarcader, în apropierea catedralei. Inițial, Fabrice dorea să ne oprim aici, dar îl conving să mergem mai departe pentru a mai scurta etapa de mâine. Il văd că este atras de oraș, că ar vrea să meargă diseară la vreun restaurant, să se cufunde puțin în viața de seară cu toată feeria ei. Pe mine nu mă interesează toate acestea, iar poluarea fonică și noxele mașinilor mă fac să nu mă simt în apele mele. Decidem să plecăm mai departe. La un restaurant aproape de ieșirea din oraș servim prânzul, iar apoi printr-o căldură foarte mare ne continuăm drumul spre Penacastillo, Benzana și ne oprim la un han privat, Albergue Piedad, din Boo de Pielagos. Este duminică, dar toate bisericile pe lângă care am trecut erau închise. Hanul acesta este nou, foarte curat, cu cearceafuri frumoase pe pat, cu băi curate, prosoape, săpun; are și

Boo de Pielagos-Albergue Piedad

wifi pentru cine are nevoie de internet. Este plin cu pelerini; noroc că am rezervat loc prin telefon deja de dimineață. Am plăcuta surpriză să reîntâlnesc cuplul de francezi care are legături cu o școală din Reșița, ca și pe pelerinul belgian îmbrăcat cam straniu și cu nelipsita tichie pe cap.

Luni, 5 august: Boo de Pielagos-Cobreces, 41 km

Cazarea la albergue Piedad, aproape de biserică, a fost foarte bună, iar gazdele cât se poate de ospitaliere. S-a servit cina

în comun, la care nu am fost, căci nu mănânc seara sau beau doar lapte; s-a servit și micul dejun, destul de frugal, ca peste tot. Fabrice îmi spune că am sforăit rău de tot; îmi cer scuze, îmi pare tare rău și-mi propun să caut cazare unde să dorm singur, să nu mai stric somnul altora. Îmi replică că și el are dopuri pentru urechi și nu trebuie să mă necăjesc așa tare. După ce servim micul dejun, ne îndreptăm spre gara din apropiere pentru a ne deplasa o mică porțiune cu trenul (câțiva km până la următoarea stație, Arce), întrucât trebuie să trecem peste o apă și nu este pod pentru pietoni.

Camino este frumos, pe lângă calea ferată și ne bucurăm din plin de vederea câmpurilor mănoase, a vacilor care pasc liniștite pe pășunile delimitate de firul electric care le păstrează în propriul perimetru, de cântecul păsărelelor, de bucuria unei noi zile. Pentru mine, așa este fiecare dimineață, plină de veselie și optimism. Trecem prin câteva cătune, dar nu este niciun bar și nicio posibilitate de a cumpăra ceva de mâncare, așa că răbdăm de foame mai multe ore, până ajungem lihnii de foame la periferia orașului Santillana del Mar, în zona industrială, unde găsim un bar deschis. Stând la masă și servindu-și cafeaua, Fabrice, ca de obicei, răsfoiește ziarul și vede o fotografie a unui episcop îmbrăcat în veșminte liturgice. Comentează: La ce bun aceste veșminte pompoase și acest mod de a se prezenta? La ce bun mitra aceea pe cap? De ce nu renunță la toată vestimentația aceasta inutilă și să arate ca orice om normal, iar banii cheltuiți pe ele să-i dea săracilor? Când va coborî biserica între oamenii obișnuiți, mai ales între săraci? Când vor trăi clericii ca și Cristos, sărac? Iar

clericii, dacă au un mesaj de transmis altora, să-l transmită în primul rând prin propria lor viață și într-o manieră simplă, fără niciun fel de zorzoane (cred că am înțeles bine sensul cuvintelor lui, în franceză) și fără fast. Brusc, schimbă discuția pe o cu totul altă temă, inspirat de ce vede în ziar, dar eu rămân cumva blocat la ce a spus referitor la episcop și la clerici, în general. Stie că sunt preot, dar nu s-a sfiit deloc să-și exprime gândurile. Deși este manierat, educat, și cu acea etichetă lingvistică specifică francezilor, știe să-și exprime și destul de direct ceea ce gândește.

Santillana del Mar

Santillana del Mar este o localitate turistică care forfotește de lume. Este plină de baruri și restaurante. La oficiul de turism iau un ghid al Cantabriei cu toate posibilitățile de cazare în toată

provincia. Este foarte util, întrucât la albergue-urile municipale este înghesuială mare, se pun saltele pe jos în condiții improvizate și nu totdeauna igienice, și cu toate aceste măsuri suplimentare, mulți pelerini nu mai găsesc loc în ele. Rămâne, deci, varianta de a căuta la particulari. La cele municipale, cazarea costă la cele mai multe, cum am mai spus, 10 euro. Dacă găsești o cazare la particulari sau la o pensiune, plătești 15 sau 20 de euro, dar ai un pat și o cameră decentă și poți dormi liniștit, fără să deranjezi pe alții. În plus, un alt avantaj al cazării la particulari îl reprezintă faptul că poți rezerva din timp și nu mai ai stresul și teama de a rămâne afară, să dormi sub cerul liber, ceea ce îi face pe mulți pelerini să se trezească pe la ora 5, iar înainte de a răsări soarele, sunt deja plecați pentru a ajunge cât mai degrabă la următoarea destinație. Eu îmi zic că este mai bine să îți rezervi un loc dinainte, iar apoi liniștit să poți parcurge drumul fără stres, bucurându-te din plin de tot ceea ce el îți oferă. Si poți parcurge și o distanță mai mare, cu o pauză la prânz. Dacă nu l-aș avea pe Fabrice după mine, aș merge mai repede, dar așa trebuie să stau în ritmul lui; în plus, tare îi mai place să se oprească la baruri sau seara să găsească un restaurant bun. La fel și ziua, preferă să mănânce, dacă se poate, ceva select.

În Santillana mă opresc să mănânc ceea ce am cumpărat de la o alimentară. Găsesc un loc la umbra unui copac, într-o parcare. Fiindcă hainele ce le-am spălat în seara anterioară nu s-au uscat, le scot din rucsac și le întind pe un suport metalic, un fel de barieră care este folosită pentru a bloca, cred, intrarea în parcare. Pe camino trebuie să știi să te descurci în orice circumstanță. Mai sunt

vreo două obiecte de lenjerie ale altui pelerin, dar încap și ale mele.

Lenjerie la uscare

După Santillana, drumul continuă printre pajiști și păduri de pini și eucalipti, ceea ce face mersul plăcut, dacă te mai țin picioarele. Trec prin Orena și alte câteva sătucuri unde nu găsesc nicio biserică deschisă și seara ajung la Cobreces, o localitate mai mare, cu două biserici, și acestea închise acum; poate pentru că este seară. Lângă a doua, călugării au un albergue, dar este plin și în plus, nu-mi place mizeria de aici, așa că trebuie să caut cazare la vreun particular. Găsesc o pensiune de o stea, La Isabel, în direcția

plajei La Luana. Probabil, proprietara casei se numește Isabela. Are condiții minunate și sunt foarte mulțumit. În jurul ei sunt multe case noi, ocupate doar vara; în restul anului rămân nelocuite. Gazdele îmi spun că mai toți proprietarii au făcut împrumuturi la bănci pentru a le construi. O casă obișnuită costă cam 300 mii euro, iar dacă nu achiți ratele, banca îți confiscă casa. Aș mai fi stat la discuții, dar sunt prea obosit și merg la culcare. Este liniște completă în jur; în apropiere se aud în surdină valurile mării și adorm liniștit după un drum destul de lung și care m-a cam stors de puteri, dar cel puțin nu-mi mai sângerează talpa piciorului, iar sandalele se dovedesc a fi foarte bune.

Cobreces-Pensiunea La Isabel

Mărți, 6 august: Cobreces-Hortigal, 27 km

Dimineța se anunță răcoroasă, ca de obicei, de altfel. Nu e nimeni în picioare în casa asta; nu am pe cine saluta la plecare; trag ușa după mine și plec mulțumit de noaptea odihnitoare, liniștită pe care am avut-o aici. Drumul marcat este aproape dublu, ca distanță, față de varianta pe stradă. Fiindcă îmi este foame și nu găsesc nimic de mâncare, îmi propun să ajung cât mai repede la Comillas, primul sat mai mare, înaintea căruia mai sunt două cătune fără nicio posibilitate de mâncare. Nu sunt prea multe mașini pe șoseaua statală CA 131 și în câteva ore ajung la Comillas. Înainte de intrarea în localitate întâlnesc două spații destul de mari pentru camping, pline de rulote și corturi. Am constatat și în Franța, anul trecut, și anul acesta în Spania, faptul că mulți preferă această formă de a-și petrece concediile sau vacanțele, foarte mulți cu rulotele și mai puțini cu corturile. Cobor pe plajă, îmi scot sandalele și o traversez mulțumit să simt răcoarea nisipului ud. Se zice că masajul în tălpile picioarelor are și proprietăți terapeutice. Dar probabil este vorba despre un masaj făcut de specialiști. Dimineța, pe toate plajele oamenii se plimbă desculți, grăbiți, pentru ca apoi să se îndrepte spre vreun bar pentru micul dejun.

Stând la un bar pentru micul dejun îmi vine în minte gândul că tare aș mai sta și eu pe aici, să mă plimb în liniște pe plajă, să intru apoi în apa mării, dar planul meu este cu totul altul decât cel al oamenilor în concediu; îmi pun din nou rucsacul pe umeri, plătesc consumația și îmi reiau drumul în direcția San Vicente de

la Barquera, o localitate mai mare aflată la 12 km de aici. Înainte de a intra în această localitate, traversez un pod destul de lung ridicat peste apa din golfululețul pe malul căruia se întinde o plajă imensă și apoi orașelul, modern și bine îngrijit. Este un centru de atracție turistică, ceea ce face ca numărul celor veniți aici să fie mai mare decât la Santillana del Mar; cel puțin, asta este impresia mea. Aici există un albergue pentru pelerini, care este plin; dar sunt și multe hoteluri și pensiuni.

San Vicente de la Barquera

Intrucât mai este timp până să se înnopteze, caut cazare în altă parte, într-un sătuc la câțiva km depărtare, Hortigal. Găsesc o pensiune de o stea și costă 15 euro cazarea. Camera este curată,

este și baie separată, la capătul holului, cu prosoape curate. Mai sunt câteva camere, dar nu aud niciun zgomot. Cred că sunt singur aici, la etaj. Jos, la parter, locuiește proprietara, iar lângă casă sunt animalele, sursa de existență a localnicilor. Doamna îmi ia datele din cartea de identitate și le trece într-un caiet mare, spunându-mi cu satisfacție că la dânsa au poposit mulți pelerini, din toată lumea; români, însă, nu a avut. Imi urează apoi noapte bună, iar pentru mâine buen camino și coboară la parter.

Sătucul miroase a animale și nutrețuri, ca peste tot, de altfel. Imi place atmosfera de sat, căci îmi aduce aminte de anii copilăriei mele; doar că în satul meu natal, Adjudeni, nu era nicio pensiune și nu reprezenta o atracție pentru turiști. Tăranii nu aveau tractoare sau alte utilaje agricole, casele erau sărăcicioase, din chirpici, pe când aici sunt din piatră. Mă simt bine în sătucul acesta; undeva, nu departe, aud lătratul unui câine și cu mulțumire în suflet adorm în așternuturile curate după ce am făcut un duș fierbinte. Așa s-a mai încheiat o zi din pelerinajul meu. Fabrice a găsit o cazare la Serdio, la câțiva km mai departe de aici; sper să-l întâlnesc mâine.

Miercuri, 7 august: Hortigal-Llanes, 34 km

Sătucul Hortigal miroase a animale și nutrețuri balotate. Dar nu sunt mirosuri prea deranjante și te obișnuiești ușor cu ele. Baloții de nutreț sunt acoperiți în totalitate cu o folie din plastic și mă întreb cum de nu se încing, nu se strică. Obișnuit de la noi, unde nutrețurile se usucă pe câmp și apoi se adună în stoguri sau în șure, modalitatea de aici mă surprinde și nu o pricep. Drumul până

la Serdio nu este lung și speram ca aici să găesc vreun bar deschis, dar trebuie să aștept până la ora 9.30 să deschidă barul de lângă biserică. Fiindcă îmi este foarte foame, mă opresc aici. Intre timp s-au mai adunat și alți pelerini, germani, care așteaptă același lucru. Două ochiuri cu puțin jambon și câțiva cartofi costă 9 euro, ceea ce mi se pare foarte mult, dar altceva nu este de mâncare.

Vremea se strică și începe să plouă, o ploaie deasă, măruntă și rece. Imi pun pelerina și pornesc la drum pe naționala 634, în direcția Llanes. Plouă și iar plouă, este rece, căci suntem lângă ocean, dar nu-i nimic de făcut decât de mers, iar mergând te mai încălzești. Dintr-un sat îmi cumpăr ceva pentru prânz, carne, brânză și pâine. Este mult mai economic să-ți cumperi de mâncare de la un magazin decât să mănânci la bar sau restaurant. Obișnuitul meniu al pelerinului, de 10 euro, este sărăcăcios și inferior ca și calitate a alimentelor. La amiază ajung în localitatea Buelna și mă opresc să mănânc.

De aici și până la Llanes se poate merge pe o variantă în apropiere de ocean, care șerpuiește mereu printre ogoare și case. Pe la jumătatea ei se ajunge într-un loc pitoresc și important dpdv geologic, Bufones. Sunt multe persoane aici care au venit să admire peisajul, făcând nenumărate fotografii, minunându-se de ce anume poate crea natura. Aș vrea să ajung mai repede la Llanes, la oficiul de turism, dar parcă nu se mai termină drumul acesta. Pe harta mea este indicat drept, dar în realitate șerpuiește mereu, ocolind proprietățile localnicilor. Mă simt obosit, mi-e foame și nu am nimic de mâncare. Mă dor și tălpile picioarelor, dar care dintre pelerini nu simte toate acestea? Drumul înseamnă și suferință,

luptă cu tine însuși, învingerea tentației de a încetini ritmul sau de a te opri.

Ajung în sfârșit și la Llanes și de la oficiul de turism găsesc lista posibilităților de cazare. La albergue La Portillas sau Alonso, cum se mai numește, găsesc cazare cu 15 euro, cea mai economică de altfel. Este cam la 1 km distanță de oficiu, în direcția Santander. Există și posibilitatea de a dormi în cameră cu două paturi și baie proprie, dar cazarea costă 45 de euro. Aleg varianta economică, în dormitoare mari cu paturi supraetajate. Aici mă întâlnesc din nou cu Fabrice și împreună cu el și doi tineri polonezi plecăm în oraș pentru a mânca. Ca de obicei, îmi cumpăr un litru de lapte. Fabrice merge la restaurant, iar polonezii mănâncă din pachetul ce-l aveau cu ei de mai înainte.

Localitatea forfotește de turiști și toate barurile, restaurantele și magazinele sunt deschise, deși este o oră destul de târzie. Suntem în plin sezon turistic și este normal să fie așa. După ce trec lunile de vară, turismul de coastă apune și cred că toate localitățile acestea vor reveni la liniștea lor obișnuită. Mă întorc cu un taxi la albergue și mă culc în patul de deasupra, pe întuneric. Sub mine, locatarul sforăie cumplit. Ceilalți se învârt în pat, cu siguranță deranjați de zgomot. La scurt timp, am adormit și nu m-am trezit decât spre dimineață. Asta este viața pe camino, cu ritmul, bucuriile și durerile ei, cu propriile trăiri, cu persoanele pe care le întâlnești pentru scurt timp și pe care nu le vei mai vedea niciodată sau altele pe care le reîntâlnești după o zi, două sau mai multe. Toți merg pe același drum, spre mormântului apostolului din Santiago de Compostela, dar fiecare își poartă propria istorie.

Cred că pe camino trebuie să fii trup și suflet aici prezent, rupt de casă, servicii și tot ce este în mediul de unde ai plecat. Dar am constatat că mulți folosesc telefoanele mobile cu ecran tactil pentru a se conecta cu lumea lor. Le este greu să se desprindă de acasă, din mediul în care trăiesc de obicei și să trăiască pe camino cu toată ființa lor. În felul acesta, se privează în măsură mai mică sau mai mare de lecțiile pe care acest drum ți le oferă, de pacea, liniștea, lumina interioară, ca și de forța pe care le câștigi aici. Este greu să devii adult, matur, stăpân pe tine, să rupi cordonul ombilical al lumii tale rutinate și căldicele în care te scalzi. Este mai comod să te scalzi în două lumi, să oscilezi mereu între libertate și sclavie, între comoditate și sacrificiu, dar calea spre tine însuși și spre Dumnezeu este doar una, iar camino te ajută să o descoperi, contra unui preț care trebuie plătit. Îl rog pe Cel de Sus să mă ajute să fiu capabil să plătesc acest preț, să fiu cu adevărat pelerin pe acest drum.

Joi, 8 august: Llanes-Ribadesella, 30 km

Plecarea de la Llanes începe cu o ploaie rece și ne strângem într-un bar pentru a mânca ceva și a căuta cazare pentru diseară. În ghidul primit de la oficiul de turism se găsesc toate cazările din Asturia. La Serdio, am părăsit deja Cantabria și am intrat în altă provincie, Asturia. Deci, până acum am traversat două provincii ale Spaniei de nord, Tara Bascilor și Cantabria, ambele foarte frumoase. Pentru mine, mai frumoasă este cea a bascilor, atât prin formele de relief, cât și prin arhitectura locuințelor. Fabrice îmi

spune că el nu vrea să facă pe eroul și că vrea să rămână la bar până se oprește ploaia. Ni s-au mai asociat și doi tineri polonezi din Varșovia, frați, Lukas și Dominica. Sora lui a plecat la un magazin să-și cumpere pelerină pentru ploaie, iar apoi a plecat mai departe împreună cu o amică, Elena.

Intru în Asturia

După vreo oră, în sfârșit, ploaia se oprește și pornim la drum. Marcajele sunt foarte bune; trecem prin câteva cătune și ne apropiem de coastă. Vremea este răcoroasă și mă îmbrac cu polarul. Mă gândesc la turiștii care au venit aici să-și petreacă

concediul pe plajă și în apă, iar acum se plimbă cam zgribuliți și așteaptă cu siguranță soarele și căldura. După 10 km de mers, ajungem la o plajă, San Antolin, unde ne oprim pentru a mânca. Cât este de bun salamul cu pâine, iar ca desert o bucată de pepene galben. Fabrice împreună cu polonezul intră în apă. Valurile nu sunt prea mari și mulți surferi încearcă să stea deasupra valurilor pe plăcile lor multicolore. Îi admir în tăcere, privind îndelung largul nesfârșit al apei oceanului care se pierde la linia orizontului.

Undeva, puterea privirii se oprește, nereușind să vadă mai departe, dar în mintea și inima mea gândurile și dorințele nu au limită, deși mereu se lovesc, ca și valurile, de țărmul care este atât de aproape de mine. Nostalgia infinitului se zbate în mine, încătușată însă în limitele trupului și ale posibilităților mele atât de limitate. Sătul acum și reflectând asupra condiției umane, lecție pe care mi-o dă oceanul, adorm lângă plajă însoțit de zgomotul plăcut, surd, liniștitor al valurilor. Mă trezesc cu o liniște adâncă pe care o simt în întreaga ființă. Nu degeaba se spune că există o terapie a valurilor mării. Recomand oricui să experimenteze aceasta, iar dacă nu are posibilitatea de a sta pe malul unei mări sau al unui ocean, să asculte la un aparat o astfel de „muzică” a profunzimii adâncurilor apelor exprimată în sunetul valurilor.

Aici am ocazia să-l întâlnesc pe belgianul îmbrăcat cu șalvari și cu tichie pe cap, care ne reproșează faptul că la Boo de Pielagos am trișat, mergând o stație cu trenul, peste pârau. Ne spune că dacă am fi făcut un ocol, am fi ajuns tot acolo. Pare intransigent; îl las să-și susțină liniștit argumentația, fără să intervin cu ceva, căci în linie de principiu, are dreptate. Ne

despărțim apoi de el și plecăm mai departe, căci mai avem cale lungă de străbătut.

La Nueva, în mijlocul satului, ne opresc un grup de copii care ne oferă pentru 50 de cenți niște brățări din ață făcute de ei. Ne spun că banii pe care îi adună, îi duc la biserică pentru a fi dați apoi săracilor. Mă bucură mult inițiativa lor și iată-mă cu o brățară alb-verde pe care mi-o leagă la mână cu toată satisfacția o fetiță tare draguță și isteță. Facem și o fotografie împreună, iar apoi plecăm mai departe.

La Cuerres ne oprim la un bar pentru a servi ceva; aici Fabrice trebuie să se întâlnească cu o fostă colegă de muncă sau care lucrează în același domeniu în care activează și el; din explicațiile lui nu-mi dau prea bine seama, căci am rămas blocat de mizeria pe care o văd în acest bar. Sigur nu am mai văzut un altul atât de murdar și cu atâta dezordine. Nu-mi mai trebuie să beau cafeaua cu lapte pe care ne-o servește o doamnă, la fel de murdară și neglijentă ca și localul.

Seara ajungem în sfârșit la pensiunea unde ne-am rezervat loc de dimineață, Casa Carmen IV, Finca Espina, în apropiere de Ribadesella. Patroana, d.na Carmen, are șapte case în circuitul turistic, iar nouă ne oferă una, foarte curată, aranjată, cu mult spațiu verde împrejur și în care ne simțim foarte bine. Costul de persoană este tot 15 euro. Nici nu se pot compara condițiile de aici cu cele de la albergue unde am dormit noaptea trecută.

Nueva-O clipă împreună cu acești minunați copii

Ribadesella-Casa Carmen

Vineri, 9 august: Ribadesella-Colunga, 21 km

Am dormit tare bine aici, la casa d.nei Carmen; m-am trezit târziu, pe la ora opt, iar soarele deja strălucește. Mă grăbesc să plec, mulțumind gazdei pentru condițiile minunate în care am fost cazați. După 1 km și jumătate ajungem în oraș și, ca de obicei, Fabrice vrea neapărat să ne oprim la un bar pentru o cafea bună, pentru a citi presa și a mai lenevi puțin. De la o alimentară din apropiere cumpăr ceva de mâncare pentru prânz (pâine, carne și brânză) și apoi căutăm în ghidul meu cazare pentru diseară la Colunga sau prin apropiere. Este destul de greu de găsit ceva ieftin pentru că suntem în plin sezon turistic, dar până la urmă tot am găsit o cazare la 15 euro de persoană.

In drum spre La Isla

Ribadesella are o deschidere la mare foarte frumoasă. Portul este plin cu bărci de agrement și îmi închipui că aici localnicii au mult de câștigat din turism. Pornim din nou la drum aproape de țărmul mării și după 10 km ajungem la plaja de Vega, unde Fabrice insistă să ne oprim pentru baie. Plaja este plină; nu văd niciun alt rucsac al vreunui pelerin oprit aici, dar mă opresc totuși, ascultând de insistențele lui. Lăsăm rucsacii pe nisip și luăm contact cu apa învolburată a mării. Răcoarea ei ne prinde foarte bine, iar apoi, din cauza oboselii și căldurii, am adormit aproape instantaneu pe nisipul destul de cald. Nu după mult timp ne reluăm mersul și deși pe traseu mai sunt și alte plaje, nu ne mai oprim. Până în localitatea La Isla se poate merge pe o cărare în apropiere de mare pe care o recomand foarte mult, fiindcă este de un pitoresc

de o frumusețe rară. Ne-a recomandat-o un tânăr, căci altfel nu am fi descoperit-o și ne-am fi continuat traseul pe drumul obișnuit. De la La Isla până la Colunga, pe lângă șosea este o pistă pentru bicicliști și pietoni, iar pe un panou este scris: „Pista aceasta este pentru toți; să ne îngrijim așadar pentru a o păstra curată”.

Ajungem și la destinația zilei, Colunga, la pensiunea Gancedo, aproape de biserică, și aceasta închisă. Ne cazăm aici, dar condițiile sunt aproape mizerabile. Totul este învechit și neîngrijit sau în alți termeni dezolant și vetust. Important este că avem un pat unde să dormim. La barul unde întâlnim proprietara și plătim cazarea lucrează și un tânăr român din județul Gorj. În timp ce-mi arată pensiunea, mă întreabă ce motiv mă poartă pe camino în afară de dorința de a pleca de acasă? Găsesc întrebarea nepotrivită, dar îi răspund politicos că am destule motive, dar nu pare deloc convins de ce îi spun eu și își permite apoi să-mi vorbească cam licențios.

Sâmbătă, 10 august: Colunga-Valdedios, 26 km

Pensiunea Gancedo, din apropierea bisericii, nu o recomand nimănui, dar decât să dormi sub cerul liber, se poate accepta și asta. Ies repede din localitate; doream să intru în biserică, dar este închisă și acum, dimineată. Drumul spre Villaviciosa este prin pădure, deci foarte plăcut. Pe drum întâlnești câteva sate, dar fără nicio posibilitate de a mânca și nicio fântână, așa că este necesar să ai în rucsac de mâncare și de băut. La Sebrayu este un albergue care deschide la ora 1. Mersul de astăzi a fost tare plăcut, iar camino este umbrat mai mereu de copacii

aceștia falnici, sănătoși, care emană oxigen și un miros discret și plăcut, mă refer la eucalipti. Bisericele din sătucuri sunt și ele frumoase, simple, toate din piatră, dar închise, cu lacăte pe uși. Oamenii își văd de treburile și viața lor, iar bisericile, fără preoți în localitate, stau închise și parcă aparțin deja unui trecut care are prea puține legături cu prezentul. Deși, mă gândesc că mai mult decât o „descreștinare” interioară a omului, aici putem vedea o schimbare, o laicizare profundă a vieții cotidiene a acestor spanioli, țărani care trăiesc din creșterea animalelor sau din producția de cidru, simpli, muncitori onești, care nu dăruiesc bisericile pe care le au din moși-strămoși, dar nici nu le mai frecventează, ci le țin închise și probabil că le mai deschid pentru celebrarea vreunei înmormântări sau în vreun caz fericit, a vreunui botez, deși nu prea am văzut copii pe aici.

Ajung și la Villaviciosa, unde mă opresc într-un parc, pe o bancă, pentru a mânca. La hotelul Carlos I mă înformez asupra posibilităților de cazare pe traseul care urmează. În apropierea hotelului este o statuie a împăratului Carol I sau Carol al V-lea al imperiului german, care în anul 1517 a fost pe aici. La oficiul de turism găsesc și alte materiale informative pentru camino și grație acestui oficiu reușesc să iau legătura cu albergue de la mănăstirea de la Valdedios, la 9 km depărtare de aici. Persoana care îmi răspunde la telefon mă asigură că mai sunt locuri suficiente, ceea ce reprezintă o veste tare bună. Mulțumit că nu risc să dorm sub cerul liber, pornesc din nou la drum, într-un urcuș lejer prin mai

Colunga-Biserica

multe cătune, umbrite de copaci, mai ales de meri, din care în toată această parte de nord a Spaniei se face renumitul cidru pe care spaniolii îl servesc cu un ceremonial anume. Dacă japonezii au ritualul servirii ceaiului, spaniolii îl au pe cel al cidrului. Trebuie să-i admiri în cidreria, cu câtă solemnitate toarnă din sticle în pahare mari această licoare a merelor.

Plăcute sunt și sătucurile acestea răsfirate printre coline, pline cu pini, eucalipti sau meri. Casele sunt toate din piatră, simple, îmbătrânite ca și populația, lângă care se află magaziile din lemn, înălțate de la pământ pe picioare din piatră, pentru a nu ajunge la ele animalele rozătoare. Dacă la noi sunt grajduri sau

coșere, în Spania vezi aceste magazine suspendate, peste tot la fel, doar că diferă puțin dimensiunile. Aici își țin oamenii proviziile alimentare culese de pe câmp. Sub ele, vezi și alte obiecte sau unelte agricole sau poți vedea cușca câinelui, însă toți sunt legați sau, oricum, închiși în curte. Mă opresc lângă o casă pentru a privi magazia unei bătrâne și pentru a-i cere niște lămuriri referitoare la drum. Este atât de amabilă și nu mai contenește cu explicațiile. Parcă ar fi mama sau bunica mea.

Primesc explicații despre drum

Seara ajung la destinație. Mănăstirea San Salvador păstrează biserica veche, foarte frumoasă, și complexul monastic, și el în criză de călugări, de care acum se ocupă laicii. În curtea

mănăstirii este și albergue cu vreo 30 de paturi supraetajate, curate și îngrijite. Plata cazării este donativo. Aici mă întâlnesc din nou cu familia de francezi pe care i-am mai întâlnit cu câteva zile în urmă. Lângă mănăstire este și un bar de unde îmi cumpăr un litru de lapte și îmi mai odihnesc picioarele. La ora 20, într-o sală a mănăstirii are loc un concert cu cântece din Asturia, interpretate la pian și voce de doi artiști, Luis Santana și Juan Antonio Alvarez Parejo. Ajung doar la sfârșitul concertului, care se încheie cu melodia Madre Asturias, iar tot publicul aplaudă indelung, entuziasmat, cred, de această frumoasă melodie a lor, care le trezește simțul identității lor naționale. Regret că nu am aflat mai din timp de acest eveniment; mă consolez totuși cu finalul și așa plec la culcare, având încă în urechi frumoasa melodie a Asturiei, solemnă și înălțătoare, ca și relieful acestei provincii; frumoasă ca și prînții de Asturia, Felipe și Letizia de Asturia.

Duminică, 11 august: Valededios-Oviedo, 32 km

Am dormit foarte bine aici, în dormitorul acesta mare, curat și liniștit. De afară pătrunde un aer răcoros în care simt mirosul plăcut al pădurii. Mă trezesc târziu, când aproape toți sunt deja plecați. Asta este! Imi fac repede bagajul și ies din mănăstire, unde nu-i țipenie de om, oprindu-mă la barul de peste drum. Aștept puțin ca să se deschidă, iar domnul de aici mă servește cu o omletă cu carne, foarte mare. Imi pregătește și un bocadillos abundant pentru drum. Nu prea recomand cumpărarea unui sandviș cu jambon de la bar, căci îți pun în el jambon de primă calitate și plătești cam scump.

Valededios-Mănăstirea San Salvador-Albergue

Am mult de mers astăzi, iar drumul nu-i tocmai ușor. În prima parte, camino urcă câteva sute de metri în altitudine, dar apoi coboară lejer. După cum îmi arată harta, peste vreo 6, 7 km trebuie să găsesc și o fântână, să mă aprovizionez cu apă.

Fiind duminică, pe șosea rar trece câte o mașină, așa că îmi continui drumul liniștit pe ea. În primele ore ale după amiezii ajung la Pola de Siero, un orașel care nu prea mă încântă. În parcul din centru servesc prânzul pe o bancă, la umbra platanilor. Nu văd nicio biserică deschisă și îmi pare tare rău, mai ales că astăzi este duminică. Mă rog în inima mea lui Dumnezeu, invocându-i binecuvântarea și mulțumindu-i pentru aceste momente atât de frumoase de pe camino. Picioarele îmi sunt fierbinți și obosite și

parcă imploră milă și înțelegere. Le răcoresc îndelung la o fântână arteziană din parc, iar apoi mă întind pe o bancă pe care cred că aş fi dormit ca în cel mai comod pat, dar nu-mi pot permite.

Relaxare

După o scurtă pauză, îmi fac curaj și-mi reiau drumul spre Oviedo, de care mă despart 16 km, deci câteva ore bune de mers. Apropiindu-mă de marele oraș Oviedo, traficul se mai aglomerează, dar eu urmez camino care din loc în loc se unește cu șoseaua sau se intersectează cu ea. După satul El Berron, pe o porțiune de vreo 9 km, camino este umbrit destul de bine de copaci și trece prin mai multe cătune. Înainte de Colloto, mă opresc la un bar pentru o bere și pentru a mă odihni puțin. La câțiva metri este un spațiu destul de mare amenajat cu bănci și loc de joacă pentru copii. Sunt foarte mulți aici, împreună cu părinții lor care-i supraveghează de la mese, unde sporovăiesc între ei și se cinstesc

cu un pahar de bere, cidru sau vin. Privindu-i pe acești micuți, le invidiez lipsa de griji și parcă aș mai vrea să fiu odată ca ei.

Oviedo-Catedrala San Salvador

Imi fac din nou curaj și repornesc spre marele oraș, capitală a Asturiei, Oviedo. Ajung seara în partea veche și admir îndelung fațata catedralei San Salvador, ale cărei începuturi aparțin secolului al VII-lea. Nu departe de ea, la câteva străzi, găsesc albergue El Salvador, pe strada Adolfo Posada. Sunt 35 de locuri iar prețul este doar 5 euro. Totul este foarte înghesuit și nu prea curat, dar sunt mulțumit că am găsit un pat să-mi odihnesc oasele. Găsesc un supermarket deschis pentru fructe și apă. Lângă acesta se află un magazin cu de toate, la prețuri mici, condus de un chinez. Chinezii aceștia sparg piața cu prețurile lor și țin deschis de dimineața devreme până seara târziu. Ce am remarcat și la alte

magazine ale lor, când plătești nu te privesc în față și nu schimbă nicio vorbă cu tine. Imi dau impresia că suferă de un anume complex și undeva, în subconștient, așteaptă timpurile când vor fi ei majoritari în Europa, împreună cu alți nou veniți pe acest continent. Atunci îi vor privi în față pe bătrânii europeni, dar cu un simț de superioritate.

Luni, 12 august: Oviedo-Grado, 24 km

La Oviedo începe renumitul „Camino Primitivo”. Deja dinainte, pe coastă, la La Islas, am părăsit „Camino del Norte” și m-am îndreptat spre camino primitivo. Decizia mea a fost motivată de faptul că pe coastă erau prea mulți turiști, iar Fabrice dorea mult să se oprească pe plaje, să facă baie și să trăiască cât se poate mai mult atmosfera de vacanță care este pe coastă. Deși este foarte pitoresc, am hotărât să îl părăsesc și să intru în interiorul țării, pe Camino Primitivo. I-am spus lui Fabrice că eu așa nu mai continui, că pentru mine acest camino înseamnă pelerinaj, iar dacă dorește să mergem împreună în continuare, atunci trebuie să se îndrepte spre Oviedo și să părăsească coasta mării. Nu mi-a răspuns nici da, nici nu, dar cred că a înțeles bine ce am dorit să spun.

Noaptea a decurs liniștită la albergue, iar dimineața plouă, o ploaie deasă și rece, mocănească. Nu-i nimic de făcut decât de mers mai departe. În zona Las Campas, la marginea orașului mă opresc pentru a mânca și pentru a mă adăposti de ploaie, așteptând să se oprească. Stau sprijinit de peretele unui bloc și mănânc liniștit. Mai trece câte o persoană, dar nu mă deranjează că se uită cam lung la mine, cu mâncarea întinsă pe jos. Ploaia se oprește și

pornesc din nou la drum. La 9 km de oraș, după ce am mai suportat o porție bună de ploaie rece, ajung la un albergue în localitatea Escamplero. Mă opresc la restaurantul de aici și am parte de un meniu bun: friptură de capră cu cartofi. Afară continuă să plouă și tare nu aș mai pleca de aici. Imi fac curaj și ies în ploaie. Drumul trebuie parcurs, fie că este soare și plăcut, fie că plouă și ti-e frig. Mersul mă încălzește, chiar dacă transpir sub pelerina de ploaie. Picioarele goale în sandale se spală mereu sub stropii de ploaie. Este bine așa, căci se răcoresc și asta face bine la mers. Tot ce am de îmbrăcat este pe mine, iar rucsacul este mai ușor. Acoperit de pelerină, împreună cu rucsacul, parcă sunt un dromader pe două picioare, iar asemănarea pe care o găsesc în mintea mea mă amuză.

Apropiindu-mă de Grado, ploaia se oprește și căldura corpului usucă și hainele de pe mine. Seara ajung la destinație și caut cazare la un hostel, Autoban, lângă o benzinărie. Pe drum, am aflat că este cel mai ieftin, dar doamna de la barul lângă care se află hostelul îmi spune că cel mai mic preț este de 36 euro sau o cameră cu patru paturi pentru 40 de euro. Este mult prea scump și după ce îi mulțumesc pentru informație, mă îndrept spre albergue San Juan de Villapanada, la vreo 4 km după Grado.

Trebuie să adaug ceva important. De un timp încoace, trecând prin atâtea localități, majoritatea mici, am văzut multe case părăsite, neîngrijite, unele aproape în ruină. Populația îmbătrânește, nu se mai găsesc locuri de muncă iar criza economică se simte și aici. Odată cu declinul demografic al acestor locuri, declin pe care l-am constatat și în satele mici din Franța,

este evident și declinul cultural sau religios. Generația în vârstă rămâne în continuare legată de localitățile unde s-a născut și a trăit până acum, menținându-se mai ales din creșterea animalelor.

Generația actuală, însă, este constrânsă să se îndrepte spre aglomerările urbane sau să migreze din loc în loc, în căutarea unui servici care să-i asigure existența. Mulți nu reușesc să aibă un servici stabil și cât de cât mulțumitor până după 30 de ani, ceea ce îi împiedică să-și formeze o familie, să aibă o locuință, iar dacă reușesc să o cumpere, se îndatorează la bănci pentru câteva zeci de ani. Mă îngrijorează nu numai îmbătrânirea populației bătrânei Europe, dar și dependența prea puțin benefică a tinerei generații de bănci, nesiguranța vieții pe care o trăiesc, migrarea tinerilor mai ales spre zone urbane, iar zonele rurale rămân în paragină. Extracomunitarii se mulțumesc cu munci și salarii umiltoare; familiile lor sunt mult mai numeroase și încet, încet intră în concurență cu gazdele care i-au primit deja de multe decenii, pentru a suplini lipsa forței de muncă umilă și prost plătită.

Consider că Spania, și nu numai, pierde mult din forța ei, din cultura și civilizația ei în acest nou context al globalizării, unde banul și mirajul lui decide soarta oamenilor și viitorul națiunilor. Nu mai au valoare localități vechi de secole, nici tradiții și culturi admirabile; acum, noua divinitate care te constrânge să te pleci în fața ei se numește euro. Lumea nu mai este dominată nici de ideologii naționale, nici internaționale, ci de bani și de cei care îi manevrează. Imi pare așa de rău să constat declinul și agonia atâtor valori locale, a unei lumi care timp de secole a creat cu multă trudă culturi, tradiții, civilizație, în atâtea părți ale Europei, iar acum își

cântă cântecul de lebedă. Mirajul banului, uitarea lui Dumnezeu și a valorilor creștine care au plasat Europa, dependența cu forme de sclavagism contemporan a tinerei generații de bani și bănci, toate mă fac să cred că direcția în care mergem nu este cea mai bună, iar în acest context, misiunea Bisericii, glasul ei profetic se aude prea slab. Slujitorii ei, preoți și călugări, călugărițe sunt prea puțini și bătrâni care abia reușesc să-și îngrijească propriile boli fizice sau ale spiritului. Este nevoie de o Biserică reînnoită, carismatică ca și Sf. Francisc din Assisi, care să reamintească importanța detașării de bunurile materiale și atașarea față de spirit, căci bogăția adevărată a omului nu este în conturile din bănci, nici în case sau mașini, ci în mintea și sufletul său. Acestea sunt reflecțiile pe care mi le-a generat privirea atâtor case îmbătrânite și părăsite din satele, cătunele spaniole.

Tot urcând, ajung și la albergue. Nu-i prea mare, doar vreo 20 de paturi, toate ocupate. Mă opresc în ușă și citesc pe afiș „completo”; mă întreb unde voi dormi în noaptea asta. În timp ce stăteam necăjit la ușă, îmi iese în întâmpinare hospitalero, responsabilul de aici, și-mi face semn să intru. Pelerinii stau la masă, mănâncă, discută aprins, râd și parcă îi invidiez. Cu o amabilitate care mă cucerește, responsabilul îmi spune să nu-mi fac griji, căci va găsi un loc și pentru mine și pentru alți trei, între care cei doi tineri din Praga pe care i-am întâlnit mai înainte. Într-adevăr, după cină în locul unde s-a mâncat, ajutam la strângerea meselor, aducem saltele dintr-o cameră de peste drum și iată că problema se rezolvă.

Albergue San Juan de Villapanada

Marți, 13 august: Grado-La Espina, 30 km

Am dormit bine aici, lângă ușa, iar dimineața pe la 6.30 toți s-au trezit și se pregătesc de plecare. Intre cei de aici este și un tânăr cam zvăpăiat pe care l-am întâlnit și la Oviedo. După stingere, reaprinde lumina și începe să citească, deși alții i-au stins-o din nou; el continuă să o reaprindă. Ii spun și eu că deranjează, că trebuie să dormim și, într-un sfârșit, nemulțumit de observațiile mele, stinge lumina. Acum, dimineață, se tot învâрте în jurul mesei, fluerând și trântind tot felul de obiecte; se dă în spectacol. Are două codițe lungi în păr, până la șale, iar pe piept poartă mai multe

obiecte printre care și o cruce mare, așa cum poartă episcopii. Probabil că nu a fost luat suficient în atenție în familie și caută acum să atragă atenția altora.

Au apărut zorii și este cazul să pornesc la drum. Mă întorc cam 1 km pentru a reîntâlni drumul de aseară și încep urcușul pe o distanță de 1 km. Ziua se anunță ploioasă, dar deocamdată nu curge de sus. Norii sunt foarte joși și deși, coborând peste coline, până în văi, făcându-te să simți din plin umiditatea lor.

După vreo 7 km de mers ajung într-o localitate, Cornellana, unde mă opresc la un bar numit Corso, pe la jumătatea satului. În timp ce îmi beam cafeaua intră doi bărbați; fața unuia dintre ei parcă îmi este cunoscută. Mă uit pe furiș, mai cu atenție și observ că și el se uită la mine. Răscolesc în memorie, încercând să-l identific. Probabil că și el face același lucru. Ne apropiem unul de altul și îl întreb: Nu cumva ești don Aurelio? La care el îmi răspunde tot cu o întrebare: Nu cumva tu ești don Emilio? Surpriză mare! El este, preotul din Siracuza pe care l-am întâlnit acum doi ani în urmă pe Camino Frances. Nu ne vine să credem într-o așa întâmplare fericită. Ne bucurăm mult și începem să povestim ce am mai făcut de atunci până acum și cum de suntem iarăși pe camino.

După ce terminăm de povestit, ne gândim că este timpul să plecăm mai departe. Vreau să vizitez renumita mănăstire de aici, San Salvador, dar este închisă și în paragină; alături de ea este și un albergue. Neavând altceva de făcut, pornesc mai departe. Astăzi mă voi mai întâlni cu don Aurelio pe drum și-mi va vorbi despre întâlnirile GUM: grupuri de preoți și laici care pleacă opt zile în

călătorie prin munți, doar cu strictul necesar, fără niciun avantaj al tehnicii, petrecând ziua în rugăciune, meditație, comuniune cu natura și cu vreun coleg din grup, dacă simte această nevoie; altfel, poate sta singur toată ziua, în afară de celebrarea Sf. Liturghii și masa în comun. Rămân impresionat de tot ce-mi spune; îmi aduc aminte că și acum doi ani mi-a vorbit despre asta. Mă gândesc că o astfel de inițiativă ar fi tare utilă și între preoții și laicii din România.

La amiază am ajuns la Salas, un orașel unde mă opresc pentru prânz. La mesele din apropiere două grupuri de spanioloaice în vârstă sporovăiesc fără încetare. Mă întreb cum de pot vorbi atât de repede și ce au să-și spună atât de mult. Imi place cum se respectă cu un pahar cu vin, plin doar pe jumătate și cu o țigară pe care mai mult decât să o fumeze, se pare că vor să facă o demonstrație a mișcărilor buzelor și mâinii în care o țin. Este o anumită eleganță, stil și rafinament în tot ceea ce se desfășoară la aceste mese, iar eu rămân cumva impresionat, uitând chiar și că trebuie să mănânc; dar foamea mă readuce la realitate.

Termin de mâncat, lăsându-le pe spanioloaice să se simtă bine în continuare și-mi reiau drumul pe camino, paralel cu strada statală N-634. Este foarte frumos, prin pădure, alături de un pârau, Bodenaya, de la care ia numele o localitate la 6 km distanță, unde este și un albergue, plin cu pelerini. După 1 km intru în La Espina, unde găsesc un albergue, El Cruce, deasupra unui magazin alimentar. Este impresionantă ospitalitatea gazdei, o femeie, patroana magazinului, care își face timp și pentru noi, explicându-ne tot ce avem nevoie. Albergue nu este prea mare, are doar 12

paturi, dar este curat, îngrijit și toți ne simțim foarte bine. Aici mă întâlnesc din nou cu don Aurelio împreună cu însoțitorul lui cu care cred că a fost și în întrunirile GUM. Ei au pregătit o cină bogată și se delectează și cu o sticlă cu vin, sângele taurului, care este renumit în Spania. Eu mă mulțumesc cu o cană cu lapte și mă pregătesc de culcare.

Împreună cu don Aurelio

Miercuri, 14 august: La Espina-Campiello, 24 km

Plecarea de la La Espina este grăbită și însoțită de o ploaie mărunță și rece pe care o simt în tot trupul până aproape de Tineo, adică vreo 11 km. Fiindcă drumul marcat este destul de alunecos și noroios, aleg varianta pe asfalt, deși nu mă împac cu zgomotul

mașinilor și tot smogul pe care sunt constrâns să-l respir. Cu câțiva km înainte de Tineo, pe lângă șosea este o pistă pentru bicicliști și pietoni care continuă până în orașelul care mă impresionează prin varietatea culorilor în care sunt vopsite blocurile. Localitatea este la capătul unui deal, iar cu cât înaintezi în ea, cu atât spațiul se îngustează și coborârea din ea devine mai abruptă. La capătul ei este zona veche cu multe case tipice, frumos îngrijite, cu magazine, poștă, primărie și autogară.

Tineo

Pentru a ieși de aici, mă întorc pe unde am intrat și ajung din nou aproape de albergue, iar apoi continui drumul paralel cu șoseaua statală. Este foarte frumos, umbrit de copaci, pini și eucalipti. După vreo 10 km ajung din nou pe asfalt, iar printre

cătunele prin care trec este și unul, Las Tiendas, care între indicatorul de intrare și cel de ieșire are doar o singură casă; interesantă localitate! Ajung la Campiello, unde există un albergue cu 50 de paturi denumit Casa Herminia, alături de un bar și un restaurant. Intrucât mai este timp până diseară, imi zic că-i mai bine să merg la următorul albergue, la Borres, la 4 km depărtare de aici. Ajuns în acest sătuc, doi tineri pelerini întinși pe pajiștea din față, îmi spun că este ocupat și că oricum nu are niciun rost să încerc să rămân aici, fiindcă este foarte murdar. Rămân cumva nedumerit; atunci ei îmi propun să merg și să mă conving singur, ceea ce și fac. Este un albergue municipal care nu are niciun responsabil. Până acum, este cel mai mizerabil pe care l-am văzut. Mă întorc înapoi la Campiello și găsesc un ultim pat liber; sunt mulțumit, deși nu-mi convine prețul: 23 euro în care este inclusă cazarea, cina și micul dejun. Vin la cină și-mi iau o bucată de friptură cu două felii de pâine pe care le voi mânca mâine pe drum. Așa a mai trecut o zi din pelerinajul meu.

Joi, 15 august, Campiello-A Mesa, 34 km

Noaptea a fost liniștită în dormitorul mare cu paturi suprapuse. M-am trezit prima dată pe la ora 2 și am văzut într-un pat pe partea opusă cum un pelerin scria de zor în caietul său, la lumina lanternei fixată pe frunte. Brusc, a întrerupt și s-a culcat; dar după numai câteva minute și-a aprins din nou lanterna, a scos caietul din rucsac și a început să scrie din nou. Inspirația îți poate veni când mai puțin te aștepți sau poate uitase să noteze ceva important. Ies puțin afară să respir aerul curat și răcoros al nopții și

să admir cerul, dar este înnorat; doream să văd stelele și nu văd niciuna. Stiu însă că dincolo de nori, undeva printre nenumărate altele, este și steaua mea. Fiecare om care mișună pe acest pământ are o stea acolo sus, care îi marchează drumul și-i indică destinul. Drumul meu de aici este luminat de sus, de acea stea pe care acum nu o văd, dar spre care mă îndrept. În fiecare zi pașii mă poartă spre ea și știu că într-o zi voi ajunge la ea și voi fi fericit. Deocamdată, nu am atins nicio stea. În serile și nopțile senine, îmi place să admir stelele de pe cer, îndelung, să privesc Calea Lactee (părinții mei îmi spuneau calea robilor, și nu am înțeles niciodată de ce îmi spuneau astfel) și să localizez steaua mea, dar nu reușesc, căci sunt prea multe. Aș vrea să fie steaua polară sau vreuna din carul mare sau carul mic, să fie luceafărul dimineții, dar pe aceasta i-o atribui lui Isus, care îmi luminează fiecare nouă zi. Cu nostalgia stelelor pe care acum nu le văd, mă întorc în pat și adorm, înconjurat de respirația liniștită a celorlalți pelerini. Din fericire, nu sforăie niciunul.

Dimineată mănânc micul dejun cu toți ceilalți în sala de peste drum, iar apoi îmi pun rucsacul pe umeri și pornesc din nou pe camino. Este o ceață umedă, rece și deasă; de abia vezi la câțiva metri în față. După ce trec din nou de Borres, mă înscriu pe un camino special, de vreo 14 km: camino de los Hospitales. Pe el, în vârful muntelui se află ruinele a câtorva hanuri și spitale în același timp care au funcționat cu secole în urmă pentru îngrijirea pelerinilor. Acest camino, ca peisaje, este încântător și îl recomand cu toată convingerea oricărui pelerin.

După o mășăluire de câteva ore prin ceața deasă, umedă și rece, ajung deasupra norilor, iar tot ceea ce văd este nespus de frumos. Soarele strălucește, mă încălzește și-mi usucă în scurt timp hainele jilave și reci. Cât de plăcut este să vezi cum lumina îți luminează fața, iar căldura începe să-ți pătrundă în corpul care până atunci a suportat umezeala asta atât de rece! Sunt mulți pelerini care s-au oprit aici pentru a se bucura de lumină, căldură și de aceste priveliști de vis. Norii albi, pufoși formează o pătură care acoperă toate dealurile și munții, cât vezi cu ochii. Deasupra lor rămân însă crestele mai înalte, scăldate în soare. Imi spun că o astfel de priveliște merită orice efort și nu cred că o voi uita curând.

Camino de los Hospitales

Mai aproape de cer

După ce îmi încarc bine sufletul cu lumina și căldura de aici, îmi continui drumul pe creasta muntelui care depășește 1000 m altitudine. La Puerta del Palo se termină minunatul drum Los Hospitales și încep să cobor lejer spre un sătuc, Montefurado, unde sunt locuite doar două case, toate celelalte fiind abandonate și în ruină. Intr-una din ele, de la care iau apă, locuiesc doi bătrâni care-mi par destul de necăjiți și mă întreb cum se descurcă ei în această pustietate. Casa lor sărăcăcioasă este din piatră, așa cum sunt, de altfel, toate și se vede că nu mai au putere să o întrețină. Relieful în jur este sălbatec și impunător, te impresionează, însă casele acestea îmi trezesc un sentiment de milă și tristețe. Cândva, aici, a fost viață din plin, forfotă, râsete de copii. Acum își petrec ultimii ani ai vieții câțiva bătrâni, iar după plecarea lor din această lume, aici se va așterne tăcerea absolută. Acesta este destinul multor sate sau cătune. Noul mers al economiei, ca și scăderea natalității trimite în

ruină și uitare o întreagă lume, împreună cu tot ceea ce a avut ea bun și frumos. Halal globalizare!

Mă ridic de pe iarba din fața casei celor doi bătrâni, le mulțumesc pentru apa oferită, îmi iau rucsacul pe spate și pornesc spre Lago, un alt cătun, unde întâlnesc un bar plin cu pelerini gălăgioși. Umbrît de copaci, drumul continuă spre Berducedo, unde caut cazare, dar degeaba, căci și albergue municipal și cel privat sunt pline până la refuz. Mă simt obosit, mă dor picioarele, mi-e foame, dar nu-i nimic de făcut decât de mers mai departe, încă 4 km, până la A Mesa, un alt sătuc pierdut prin munți. La albergue de aici, de doar 14 paturi, nu mai este loc. Oftez din greu și mă întreb unde voi dormi. Imi zic că sub cerul liber. Măcar acum este senin și voi putea privi bolta înstelată.

Urc scările clădirii și în balconul de deasupra lor văd două saltele din burete, destul de jerpelite. Sunt salvat. Decât să dorm sub cerul liber, mai bine în acest balcon deschis, care înseamnă cam aceleași lucru, doar că nu sunt pe pământ, ci aici, deasupra. Îmi aranjez o saltea, adică o scutur și o așez la marginea balconului, îmi pun rucsacul la cap și mă întind satisfăcut că am găsit un loc de dormit. După mine mai vin doi spanioli. Unul ia cealaltă saltea, iar colegul își întinde un izopren. Deși balconul este destul de mic, cu puțină bunăvoință iată că încăpem mai mulți. Mă uit spre stradă și văd că mai sosesc și alți pelerini, obosiți și necajiți că nu găsesc loc să doarmă. Dar iată că sosește un hospitalero și îi duce pe toți în bisericuța din apropiere. Aici vor dormi pe lespezile de piatră, căci nu mai sunt saltele. Mă întreb cum vor dormi pe piatra rece; eu măcar am o saltea, subțire și din

burete, dar este mai bine decât să dormi direct pe pământ sau piatră.

A Mesa-Albergue

Sunt necajit, căci astăzi este sărbătoare, iar prin toate cătunele pe unde am trecut, bisericile erau închise, iar cea de aici servește de dormitor pentru pelerini. Imi vine în minte statuia Maicii Domnului de la Lourdes din biserica veche a satului meu natal. Mi-o amintesc scăldată în lumina ce pătrundea prin ferestre și cum o admiram în liniștea bisericii, copil fiind. Imi amintesc și de mama mea, Maria, și înalț o rugă pentru sufletul ei. Dar la albergue îl întâlnesc din nou pe don Aurelio și împreună mergem pe o bancă în părculețul de la biserică și aici celebrăm Sf. Liturghie, luminați încă de soarele care dă să apună după crestele

munților. La liturghie participă și însoțitorul lui, un barbat destul de athletic și care citește și primele două lecturi ale sărbătorii. M-am simțit atât de bine și fericit că am putut să celebrez în această zi atât de importantă, a sărbătorii Adormirii Maicii Domnului.

Vineri, 16 august: A Mesa – Grandas de Salime, 15 km

Am reușit totuși să dorm în balconul deschis de la albergue, doar că dimineata, înainte de răsăritul soarelui, 4 pelerini au ieșit deja din clădire și s-au așezat pe treptele de la intrare, adică sub balcon și au început să discute cu voce tare ca și cum ar fi singuri pe aici, ignorând faptul că ceilalți sunt încă în pat. Asta-i viața la comun. Imi fac bagajul cu grijă să nu dau peste vecinii de lângă mine, cobor și pornesc la drum. Primii km înseamnă un urcuș cam abrupt, pentru ca apoi să urmeze o lungă coborâre prin pădure, pe o distanță de circa 7 km până la un lac, Embalse de Salime, care se termină cu un baraj lângă care este un hotel și un bar.

Următorii 4 km sunt pe șosea, pe malul lacului, umbrită de copaci și nu este prea circulată. La amiază ajung în localitate și mă îndrept spre albergue, San Salvador. Condițiile de cazare sunt bune, iar costul este doar 5 euro. Cred că ar trebui să aibă băi și toalete mai generoase, comparativ cu numărul pelerinilor. De exemplu, la bărbați sunt doar două cabine pentru duș, fiecare cu câte două dușuri, fără nimic care să le separe și foarte apropiate unul de altul. În felul acesta, nu este păstrată deloc intimitatea de care cineva are nevoie la duș. Grandas are magazine alimentare, farmacie și un bancomat, ba chiar și două mici hoteluri. Există și un muzeu etnografic, dar nu am avut timp să-l vizitez.

Embalse de Salime-Barajul

Seara este liniștită aici; pelerinii și-au spălat hainele și le-au întins în spate la uscare. Mulți mănâncă la restaurantul din apropiere, alții în bucătăria din albergue. Apoi se aștern la discuții, râsete și voie bună. Unii joacă cărți, alții își oblojesă picioarele sau stau întinși în pat. Nimeni nu se interesează de biserică sau dacă pe aici este vreo activitate religioasă. Nu văd nici în albergue vreun pliant, publicație sau altceva cu un conținut religios. Cred că majoritatea celor care sunt aici pe camino nu au o motivație religioasă. Au alte intenții și scopuri, frumoase și demne de toată aprecierea, dar nu religioase, chiar dacă nu am auzit pe nimeni să fie ateu sau anticatolic sau anticreștin. Sunt pur și simplu laici, gândesc și se comportă laic. Au motivații personale sau prezența pe camino reprezintă o formă economică și interesantă de a petrece

un concediu sau o parte din vacanță. Sau vor să-și îmbunătățească condiția fizică și starea de sănătate, ceea ce nu este rău deloc. Sunt motivații culturale, de cunoaștere a frumuseților naturale ale Spaniei, iar Camino del Norte este foarte frumos, impresionant și măreț. Camino Primitivo, care a început, cum am menționat deja, la Oviedo, este mai dur, mai auster, dar frumos și el.

Sâmbătă, 17 august: Grandas de Salime-Fonsagrada, 26 km

Imi pare rău că nu am avut timp să vizitez muzeul etnografic de aici și cu acest regret plec din Grandas, o localitate frumușică, curată, la marginea Asturiei, căci peste 13 km voi părăsi această provincie, pentru a intra în Galicia. La 5 km se află Castro, unde este și un albergue, ca și un hostel. Camino este în apropiere de drumul național, iar după Castro începe să urce până la Puerto de Acebo, pe o distanță de vreo 8 km, depășind aici înălțimea de 1000 m. Peisajele sunt foarte frumoase, iar pe coline admir eolienele, care acum nu se învârt deoarece nu bate vântul.

Ajung pe vârf și simt în suflet un profund sentiment de mulțumire și de comuniune cu natura și cu cerul de deasupra mea. Mă simt parcă mai aproape de Dumnezeu și de fericirea pe care sper să o gust într-o zi, într-o altă viață, liber de orice încătușare a trupului. Imi plac înălțimile, îmi place să privesc îndelung culmile scăldate în lumina și căldura soarelui.

Spre Puerto del Acebo

După Acebo, camino începe să coboare ușor, paralel cu șoseaua sau pe anumite porțiuni, unindu-se cu aceasta. La vreo 6 km înainte de Fonsagrada, la șosea se află un restaurant, la care sunt tentat să mă opresc, dar decid să merg mai departe, să mănânc când ajung la destinație, deși îmi este foame. Înainte de Fonsagrada ai de urcat binișor, mai mult de 1 km și jumătate. Ajung și în localitate, dar aici nu este albergue și trebuie să caut cazare la vreun particular. Găsesc loc la Casa Manolo și la fel procedează și alți pelerini pe care apoi îi voi întâlni la magazinul alimentar sau prin localitate, unde este mare forfotă deoarece se sărbătoresc zilele medievale. Vezi persoane îmbrăcate în costume de epocă și tarabe cu obiecte și produse alimentare ce te fac să-ți imaginezi timpuri demult apuse. Mă întreb oare cum se îmbrăcau

străbunicii mei sau locuitorii satului meu natal, acum câteva secole. Ce mâncau, unde locuiau? Stiu din relatările misionarilor, de exemplu, cam ce fel de viață duceau, dar aş vrea să văd într-un muzeu, cum este cel de la Săbăoani, tot felul de obiecte care să ne facă pe noi, cei de astăzi, care navigăm prin spațiile anonime și virtuale ale internetului, să ne descoperim rădăcinile. Si în loc de manele să ascultăm ce cântau strămoșii noștri la biserică sau la nuntă.

Revin la albergue și de la fereastră privesc pe înălțimi eolienele și norii joși, ca o mantie cenușie, fără sfârșit, deasupra căreia se văd crestele munților. Frumoasă priveliște cu care voi adormi liniștit după o zi destul de lungă și grea, dar frumoasă. Este partea finală a Asturiei, iar frumusețea ei mă umple, mă impresionează. Imi dau seama că am primit total gratuit atâta frumusețe, că natura care mă înconjoară la fiecare pas cu farmecul ei imi vorbește nu atât prin cuvinte, cât mai mult prin culori și forme care prind viață și se înrădăcinează în ființa mea. Omul sfințește locul, iar locul îl înnobilează și-l face frumos pe om. Aș vrea să fie așa și pentru mine.

Duminică, 18 august: Fonsagrada-O Cadavo, 25 km

Am dormit bine la pensiunea Manolo, plătind doar 15 euro. Mă trezesc odihnit și binedispus pentru a începe o nouă zi, pentru a merge mai departe. La albergue, toate locurile erau ocupate și cred că mulți pelerini și-au găsit loc pe la particulari. Imi iau rucsacul, cobor scările și las cheia în căsuța poștală de lângă ușa care mă conduce din nou în stradă. Nu departe este centrul localității, cu

piața care aseară era plină de tarabe și de produse alimentare, iar în piață este și biserica, mare, solemnă, din piatră. Este închisă, ca și aseară. Înalt un gând către Cel de Sus și mă întreb cam cum era viața religioasă aici, acum câteva zeci de ani.

Camino flanchează șoseaua națională, iar din loc în loc se unește cu aceasta, așa cum am mai întâlnit deja de multe ori. Astăzi, fiind duminică, sunt puține mașini care circulă, așa că pot merge liniștit pe șosea. La nici 2 km se află un albergue și un hotel, ca și o fântână de unde poți să bei apă. O alta se va găsi nu departe de aici, ca și un restaurant. La 8 km de Fonsagrada, după Montouto, pe culmea dealului se văd ruinele unui vechi han și spital pentru pelerini. Apoi, drumul coboară până la vreo 700 m altitudine prin pădure, într-o vegetație abundentă și o liniște desăvârșită.

Înainte de cătunul A Lastra se ajunge la un urcuș destul de abrupt și obositor, pe care însă îl poți ocoli dacă mergi nu pe camino, ci pe șosea. În continuare, camino este la fel de frumos, încântător, ca și înainte, umbrit de copaci, bine îngrijit și cu marcajele foarte clare. Înainte de Fontaneira este și o fântână, iar apoi drumul coboară lejer spre O Cadavo. Ajung și aici, dar nu găsesc loc la albergue și trebuie să caut la particulari. Găsesc loc la casa Elisio, în apropiere de albergue și de biserică, care și aici este închisă, deși este zi de duminică. Condițiile de cazare sunt optime, iar prețul convenabil. La parter, clădirea adăpostește un bar și un mic restaurant, iar în camerele de la etaj locuiesc proprietarii și sunt și camerele pentru pelerini, despărțite de zona proprietarilor

In drum spre O Cadavo

de un hol mare cu mobilier foarte frumos. Câtă diferență între sobrietatea cazonă a unui dormitor de albergue și această casă! Parcă mă simt rușinat pentru tot ce este aici și condițiile în care stai într-un albergue. Dar, în fond, pe mine mă interesează să am unde dormi, să fie curat și nimic altceva. Mobilierul și tot acest confort nu mă impresionează și nici nu doresc toate aceste lucruri. Nu-mi sunt deloc necesare.

În frumusețea și liniștea drumului de astăzi, și nu numai astăzi, am avut ocazia de a mă gândi la mine, la drumul meu în viața de zi cu zi, la sensul și scopul vieții mele, la relația mea cu

semenii. Viața este un camino continuu, spre o întâlnire zilnică cu Dumnezeu din inima și gândurile mele. Viața nu este statică; este un mers continuu, cu urcușuri și coborâșuri, ca acest drum pe care merg de ceva vreme. Te bucuri când ajungi pe culme și admiri priveliștile cât cuprinzi cu ochii și nu te mai saturezi să le contempli. Pentru a ajunge însă la această contemplare trebuie să transpiri, să-ți simți respirația cum își accelerează ritmul, cum mușchii picioarelor se încordează și mai mult pentru a urca pe culme. Transpiri, te uiți înainte și parcă nu mai ajungi pe vârf; parcă acesta fuge de tine. Si totuși, continui să urci, căci înălțimea dinaintea ta te cheamă, te atrage irezistibil. Si urci, urci, simțindu-ți rucsacul mai greu, te mai oprești și iar pornești, căci vârfurile te cheamă.

Si ajungi la el, iar bucuria îți inunda inima; te simți învingător al propriei slăbiciuni, te simți puternic, fericit. Este una din lecțiile frumoase ale camino-ului. O lecție care devine lecție de viață, care te ajută să te bucuri de efort, care te face să elimini din corp nu doar toxinele alimentare, dar mai ales toxinele din minte și din inimă. Camino este un drum al purificării fizice și spirituale. Purificarea și bucuria victoriei, a împlinirii îți transformă chiar și durerea în plăcere și mulțumire interioară. Este metamorfoza slăbiciunii în putere, a fricii în curaj, a durerii în bucurie, a eliberării adevăratului tău chip, falsificat de comoditatea și mediocritatea în care te scalzi adesea.

Luni, 19 august: O Cadavo-Lugo, 30 km

Dimineață am băut o cafea cu lapte și am mâncat o felie de pâine la barul gazdelor. Acesta este micul dejun obișnuit, dar care pentru mine înseamnă prea puțin. Pornesc apoi la drum, invocând binecuvântarea de sus și ocrotirea sf. apostol Iacob, la al cărui mormânt sper să ajung din nou. Trebuie să spun că tot drumul de astăzi este la fel de frumos ca și cel de ieri. Exceptând micile porțiuni pe asfalt, merg mereu la umbra copacilor, pini și eucalipti mai ales; imi place să inspir adânc aerul cu mirosul specific al acestor copaci. Pe camino spre Lugo sunt mai multe cătune în care însă nu găsești nimic de mâncare. Fiind atât de mici, nu-i posibil niciun câștig pentru unul care ar vrea să deschidă o „tienda”, adică un fel de dugheană cu strictul necesar într-un astfel de sătuc. La fel, cum nu există nici farmacie sau vreo altfel de instituție publică; nici școală nu există, căci toată populația, atât cât a mai rămas, este în vârstă și supraviețuiește mai ales din creșterea vacilor pentru carne, care pasc liniștite pe pajiștile delimitate de firul electric. Singura localitate unde poți să te aprovizionezi este Castroverde, la 8 km de O Cadavo. Deci, este absolut necesar să ai în rucsac provizii pentru o zi de mers. Apă se găsește la două fântâni înainte de Castroverde, și apoi la o alta, pe la jumătatea drumului, la Gondar. Astăzi nu este o zi prea călduroasă, deci nici consumul de apă nu este prea mare. De fapt, exceptând ziua caniculară de la Bilbao, temperaturile au fost mai mereu sub 30 de grade; un timp excelent pentru mers.

Pe la ora 16 intru în frumosul oraș Lugo. El este renumit mai ales pentru faptul că păstrează în întregime zidurile perioadei

antice, romane. Pe o lungime de peste 2 km și cu o înălțime de aproximativ 10, 15 metri, vechea cetate închide astăzi între zidurile ei clădiri frumoase, îngrijite. Este orașul istoric în care se află și albergue, nu departe de Poarta Sf. Petru. Te poți plimba gratis pe zidurile orașului, dar nu am timp și-mi pare rău. Imi fac timp însă să vizitez biserica catedrală, iar ghidul de aici, o doamnă amabilă, îmi explică și-mi arată ce-i mai important în acest loc de cult. Aici a existat o episcopie din secolul al 9-lea, dar rădăcinile creștinismului aparțin secolului al 5-lea. Am apreciat mult acest lăcaș de cult, dedicat Fecioarei Maria și în care Isus în Sf. Sacrament este expus spre adorație continuă, zi și noapte. În catedrală am întâlnit și câțiva dintre pelerinii cunoscuți pe camino.

Albergue de aici este modern, dotat cu tot ce trebuie, iar când scriu aceste rânduri la o măsuță din sala de lângă recepție, în apropiere este un grup de tineri care joacă cărți, povestesc și râd, mulțumiți și ei, ca și mine, că am mai mers o zi pe camino. Merg să fac un duș și apoi mă culc în dormitorul de la etaj. Am constatat că sunt multe cupluri tinere, foarte uniți între ei, veseli, senini, glumeți, cu chef de viață. Toți au o costumație adecvată, rucsacuri bune și o condiție fizică bună sau foarte bună. Unii dintre ei par să trăiască o mare iubire și în inima mea le doresc sincer să fie fericiți împreună. Mă gândesc că la vârsta lor, eram atât de visător, doream să fac lumea fericită, să contribui la dărâmarea ideologiei comuniste și nu suportam niciun fel de cătușe sau tendințe de dominare din partea altora. Nu știu dacă m-am schimbat prea mult, doar că am devenit mai realist.

Lugo-Catedrala

Mărti, 20 august: Lugo-As Seixas, 36 km

Dimineață, la ora 6, pelerinii au început să mișune în albergue. Așa se întâmplă peste tot în albergue municipale și deja înainte de răsăritul soarelui mulți sunt pe drum, luminându-și calea cu lanternele prinse pe frunte sau ținându-le în mână, așa cum fac

și eu. Părăsind albergue, mă înscriu repede în rândul pelerinilor și ajung din nou la catedrală. Aș fi vrut să mai intru în ea, dar era închisă, fiind o oră prea matinală. Cu mersul meu obișnuit, grăbit, ies din oraș, trecând peste pârâul Mino. Până la primul albergue, la San Romano de Retorta, sunt 18 km, iar drumul este foarte bun, în cea mai mare parte asfaltat. Pe cale sunt mai multe cătune, în care, ca și ieri, nu găsești nimic de mâncat sau de băut. Există doar o fântână pe la 10 km de la Lugo și un bar unde poți bea o cafea sau cumpăra un sandviș. Cum am mai spus, atenție să nu cereți sandviș cu jambon sau să specificați că nu vreți jambon învechit, căci este foarte scump. În cea mai mare parte, copacii te însoțesc cu umbra și mirosul lor plăcut. Privindu-i cât sunt de viguroși, sănătoși îți inspiră și ție sentimentul că ești puternic ca și ei. Puterea și verticalitatea lor îmi aduc aminte de titlul unei cărți cu titlul „Copacii mor în picioare”, citită cândva, dar nu-mi aduc aminte autorul. Oricum, sunt atâția copaci care mor în picioare și nu tăiați. Mă întreb asupra destinului meu: Cum voi muri? Nu pot găsi un răspuns, dar aș vrea în picioare.

La San Romano, drumul se bifurcă; poți urma calea obișnuită sau să mergi pe Via Romana, puțin mai scurtă, pe care întâlnești și un albergue. Urmez drumul obișnuit, spre stânga, care este asfaltat, așa cum a fost și până acum. Este o străduță care unește mai multe cătune în care nu este nimic de mâncare, ci doar puține case ale localnicilor în vârstă. Toate sunt din piatră, îngrijite, multe cu flori la ferestre, mușcate mai ales sau în curte, hortensii, cele mai multe albastre. Este floarea cea mai răspândită în această parte de nord a Spaniei, pe care am văzut-o de la început

și până acum. Până aici camino a fost în apropierea pârauului Mera; de aici înainte, este aproape de pârauul Perros, dar mai mult încă pe lângă pârauul Ferreira.

In drum spre Ponteferreira

La Ponteferreira există o pensiune agroturistică, unde mă opresc să mănânc. Întâlnesc aici un bărbat înalt și simpatic, un olandez, care a plecat în pelerinaj din țara lui acum trei luni și mai bine. Are un rucsac și mai lejer decât al meu și mă întreb la ce aș mai putea renunța eu din ceea ce am acum, ca să fie la fel de ușor ca al lui. Nu știu la ce, căci mi-a rămas doar minimul necesar. El mănâncă un sandviș destul de consistent, bea apoi și un pahar cu vin și pornește sprinten cu destinația Melide, până unde mai sunt 20 de km. Cazarea la această pensiune costă 35 euro de persoană,

și nu am niciun gând să rămân aici. Mănânc doar o omletă zdravănă, cu cârnați, beau o bere, plătesc și plec mai departe. Tot în această localitate există și un albergue privat care deschide la ora 18. Am uitat să menționez că înainte de Ponteferreira marcajul este foarte deficitar și te poți rătăci prin cătunele izolate și neîngrijite, unde mirosul de bălegar te deranjează de multe ori.

După amiază ajung la As Seixas, un cătun unde există o pensiune (cazarea cu micul dejun costă 12 euro) și un albergue nou, cu un design modern al clădirii vechi, refăcute acum, cu o curte în față și o grădină în spate, unde poți usca hainele sau șosetele sau ce mai ai prin rucsac. Cazarea costă doar 6 euro. Imi place aici; locuri libere mai sunt și până seara vor mai veni și alți pelerini.

Peste tot pe unde am trecut astăzi m-am uitat și la biserici. Sunt din piatră, ca și casele locuitorilor, destul de mici și toate închise și neîngrijite. Cu lacăte mari pe uși sau pe porțile de la curțile care le înconjoară, cu buruieni, îmi provoacă o tristețe interioară și un sentiment de nemulțumire. Lumea aceasta bătrână a sărăcit și spiritual; nu se observă doar o criză economică, ci și una a sufletului. Îmbătrânesc satele sau dispar. Îmbătrânește și biserica; oare va dispărea și ea din aceste regiuni? Este posibil. Multe case sunt închise sau cu afișul „de vânzare”; bisericile sunt și ele închise. Se închide o lume. Îi va lua locul o alta? O alta este prezentă deja în aglomerările urbane și mai ales la periferia orașelor.

Ponteferreira-Albergue privat

Măine voi ajunge la Melide, unde se termină „Camino Primitivo”, care a început la Oviedo, și mă voi întâlni din nou cu „Camino Frances”. Majoritatea pelerinilor pe care i-am întâlnit de la Oviedo înapoi parcurs doar Camino Primitivo și cei mai rămân din camino frances până la Santiago. Foarte puțini sunt cei care vin mai de departe, iar olandezul este o excepție pe aici. Astăzi am mers mai mult și pentru că am plecat mai devreme. Vremea a fost răcoroasă și chiar la amiază soarele a fost blând, temperatura nu a depășit, cred, 28 de grade. Nici diferențe mari de nivel nu au fost, iar pe asfalt eu merg destul de repede (6 km pe oră), chiar dacă durerea din tălpile picioarelor este mai mare datorită durtății drumului. Sandalele sunt bune, dar de la mers,

talpa nu mai are aceeași rezistență și se simt puțin denivelările terenului. Sper să mă țină până la capăt. În afară de primele patru zile, am mers doar cu ele, fără șosete și cum am mai spus deja, nu prea am văzut pelerini cu sandale. Prin bălării, pe teren ud sau plin de praf, nu-i chiar simplu să merg cu ele, dar mă descurc. Le-am cumpărat cu un număr mai mari, pentru a-mi proteja mai bine degetele de loviturile pietrelor sau ale altor obstacole de care te mai împiedici din când în când. La un albergue (San Juan de Vilapanada), un responsabil m-a avertizat că pe aici sunt și vipere și să fii foarte atent. Am fost mereu atent, nu numai pentru a evita un posibil pericol, dar și pentru că pe camino, cu excepția zonelor asfaltate, trebuie să fii foarte atent unde și cum calci; orice neatenție se poate încheia cu o entorsă, ceea ce-ți periclitizează sau chiar anulează tot pelerinajul. Mai ales în orele după amiezii, când ești mai obosit, și când atât rezistența picioarelor, dar și puterea de concentrare scad, trebuie să rămână trează atenția la mers. Și din acest motiv, majoritatea pelerinilor preferă bocanci, înalți, care să le țină glezna fermă și să-i ferească astfel mai ales de entorsele gleznei.

Ad Seixas-Albergue

Miercuri, 21 august: As Seixas-Arzua, 30 km

În cătunul unde am dormit există un bar și un albergue particular, modern, unde poți mânca destul de convenabil. Aseară am stat în curtea interioară a acestuia, așezat la o masă, pe un scaun în formă de butoi (ceea ce poți vedea în multe locuri). Cu o bere în față m-am amuzat privindu-i pe cei doi câini imenși care se jucau, spre amuzamentul celor prezenți. Cred că un astfel de câine mănâncă mai mult decât mine.

Am plecat de aici după o noapte liniștită, iar drumul până la Melide trece ca și până acum prin multe cătune în care nu-i nimic de mâncare. Întâlnești doar două fântâni ca să-ți potolești setea. Nu departe de drum, pe vârful dealurilor vezi multe eoliene care dau un aspect deosebit peisajului.

Nelipsitele eoliene

De la As Seixas până la Melide sunt 15 km, pe care îi parcurg în câteva ore și înainte de amiază intru în acest orașel. După câțiva km parcurși pe strada principală, ajung în partea veche a localității exact la intersecția lui Camino Primitivo cu Camino Frances. Dacă pe primitivo a fost un număr nu prea mare de pelerini, văd că pe Camino Frances vin cu nemiluita. Aproape că mă șochează numărul lor. M-am oprit la un bar la o intersecție a celor două drumuri. Mi-am cumpărat un suc mare de portocale și

de la masă, îi privesc pe pelerinii care vin, vin, grupuri-grupuri, mai mari sau mai mici, vorbind fiecare în limba lui. Cei mai mulți sunt spanioli, urmați de italieni și germani. Li privesc pe toți cu admirație și cu o satisfacție interioară deosebit de mare. Vin din stânga mea și merg spre dreapta, spre ieșirea din localitate. Am uitat și de suc și de oboseală, și de tot ce a fost până acum; vraja acestui popor al pelerinilor m-a cucerit cu totul. Dacă până acum, aparțineam unui număr mic, pe Camino del Norte sau Camino Primitivo, acum simt chemarea acestor pelerini de a mă uni cu ei, pe ultima parte a pelerinajului meu. Până acum am trăit și solitudinea drumului; de acum știu că voi fi alături de această mulțime, vom fi o mică armată care se îndreaptă spre Santiago. Este cu totul altceva, ceva ce îmi reține sentimente de acum doi ani, când mă apropiam de mormântul apostolului.

Foamea mă trezește din mirajul în care m-am cufundat și caut un restaurant. Vreau să mănânc pește din belșug. Găsesc unul, după ce mă informez pe la mai mulți localnici, și aici mănânc supă de pește și fructe de mare, până la saturație. Sătul și mulțumit, pornesc la drum, alăturându-mă mulțimii pelerinilor, pe Camino Frances, în direcția Arzua. Adio, Camino Primitivo! Bine te-am regăsit, Camino Frances! De acum, localitățile sunt mai dese, mai mari și în toate găsești orice ai nevoie. Drumul este splendid, umbrit de copaci, alteori însă rămâi descoperit sub razele soarelui.

Melide-Intersecția camino primitivo cu Camino Frances

Mi-a plăcut că la un moment dat am întâlnit o tarabă cu fructe. Nu era nicio persoană acolo care să vândă. Puneai banii

Într-o casetă și îți luai fructele. Am apreciat mult acest fapt. De 2 euro mi-am cumpărat o caserolă cu zmeură. Alții luau banane sau alte fructe. Erau și sticle cu apă pentru a le curăța.

Posibilitățile de cazare se înmulțesc, dar acum, în plin sezon, nu fac față numărului de pelerini. În localitățile mai mari cred că se opresc într-o noapte cel puțin trei sute de pelerini sau poate patru sute. După alți 15 km de mers de la Melide, seara ajung obosit și înfierbântat de soare la Arzua. Localitatea mișună de pelerini; au invadat toate barurile, restaurantele și magazinele alimentare. La intrarea în localitate, preoții din congregația don Guanella au o biserică dedicată Sf. Eulalia și desfășoară un apostolat lăudabil pentru pelerini. Pe camino, înainte de Melide, era și un loc unde o călugăriță din această congregație, împreună cu alte câteva persoane aveau diferite materiale religioase spre folosul pelerinilor. Frumoasă și lăudabilă inițiativă! Aici am găsit cazare la o pensiune privată, în partea veche a localității, la casa Frade. La un preț acceptabil, ai parte de condiții foarte bune de cazare. Fac un duș și apoi mă fac una cu patul, pe care am parte de un somn adânc, după o zi lungă, dar plină de satisfacții.

Congregația Don Guanella-Inainte de Melide (punct de informare religioasă)

Joi, 22 august: Arzua-Santiago de Compostela, 40 km

Noaptea la Arzua a fost liniștită și reconfortantă. Mă trezesc înainte de răsăritul soarelui și-mi fac repede rucsacul. Simt în mine o grabă de a pleca. Simt că apostolul este aproape și mă cheamă la el. Cobor de la etaj și ies în stradă, unde este încă întuneric. Ajung la strada principală și merg peste drum, la un bar. Este ora șase, și barul este plin de pelerini. Mai toți vor o cafea, un suc, un croissant, o tortilla. Mănânc bine aici, în grabă, ca și cum m-ar fugări careva. Plătesc, îmi pun rucsacul din nou pe umeri, îmi aprind lanterna și pornesc la drum. Mulți pelerini au lanternele prinse de frunte și parcă par mineri care coboară în adâncul

pământului. Drumul este foarte bine marcat și la lumina lanternei vezi săgeata galbenă și scoica. Ele te însoțesc mereu, simboluri de acum cunoscute pe tot globul. Când se luminează de ziuă, sunt deja departe și mă opresc pentru un alt suc de portocale și pentru a găsi o cazare în Santiago. De la gazda din Arzua mi-am procurat o listă lungă de pensiuni și hostaluri în orașul apostolului. A găsi o cazare ieftină în Santiago înseamnă a fi acolo în fața unui albergue înainte de amiază, iar la mijlocul zilei eu eram abia la Pedrouzo, iar până la mormântul apostolului mai sunt alți 20 de km.

Este absolut impresionant numărul pelerinilor pe camino. După îmbrăcăminte, rucsac și culoarea pielii de pe picioare îți poți da ușor seama cine vine de departe și cine s-a înscris doar pentru ultima sută de km, pentru a putea primi „la peregrina”, documentul care îți atestă calitatea de pelerin. Văd și mulți copii, alături de părinții lor sau în grupuri destul de gălăgioase. Au rucsăcelele lor pe umeri; când vor crește mari, vor avea rucsacuri ca și părinții lor.

Întâlnesc și un grup de italieni, zgomotoși și dezinvolți, însoțiți de un preot franciscan conventual, îmbrăcat în rasa călugărească. Mă opresc și după ce mă prezint, îl felicit pentru inițiativă și îi urez buen camino, așa cum se salută toți, de altfel. După Pedrouzo, încep să număr km în ordine inversă. Incep să „simt” Santiago cu catedrala și mormântul apostolului. O bucurie enormă și o mulțumire fără limite încep să pună stăpânire pe mine. Este greu de descris ce simți în acele momente și nici nu încerc să spun, căci nu sunt cuvinte; și apoi, este trăirea mea intimă, doar a mea și vreau să rămână ascunsă în inima mea.

În măsura în care ai trăit pe parcursul zilelor pelerinajul ca pelerinaj, adică meditație, rugăciune, acceptarea senină a suferințelor și greutăților, confruntare cu tine însuși, comuniune cu ceilalți și cu natura, în aceeași măsură, spre final, toate aceste aspecte îți umplu inima și toată ființa și te fac să-i mulțumești din tot sufletul Celui de Sus pentru acest mare dar pe care l-ai primit: darul de a fi pelerin.

Când ajung pe Monte del Gozo (muntele bucuriei, de unde se vede orașul apostolului), admir monumentul ridicat în memoria papei Ioan Paul al II-lea, și el pelerin la Santiago în anii 1982 și 1989, iar de atunci și până în prezent numărul pelerinilor este într-o continuă creștere. În vale se vede orașul și știu că acolo este catedrala Sf. Iacob, care mă așteaptă ca o mamă care să mă îmbrățișeze. Ultimii km mi se par mai lungi, din cauza oboselii, dar cu fiecare pas făcut știu că sunt mai aproape de final. Cu bucurie, seninătate în suflet și cu câte o lacrimă de mulțumire care-mi cade din ochi intru în oraș și admir monumentul ridicat în cinstea marelor personalități care au fost ca pelerini la mormântul apostolului.

Pe la ora 16 ajung la catedrală pe care o găsesc așa cum mi-o imaginam: solemnă și sobră în același timp, dar luminoasă, caldă și primitoare. Las bastonul jos, sprijinit de zid și urc grăbit treptele. Intru pe ușa ei mare, impunătoare și copleșit de importanța momentului și a locului, în genunchi las pe lespețele de piatră toată oboseala drumului ca și tot balastul existenței mele. L-am rugat pe Dumnezeu să-mi spele tot praful de pe sufletul meu și să primească toate eforturile, durerile, urcușurile și coborâșurile

interioare, ca și pe cele ale acestui drum început acum o lună la granița cu Franța și terminat aici. Sunt momente de abandon al întregii mele ființe în mâinile lui Dumnezeu.

Tot drumul meu l-am pus în mâinile Celui de Sus și am simțit cum El l-a primit. Am simțit că m-a mângâiat cum un părinte bun își mângâie odorul și mi-a zis că nimic nu a fost în zadar. A primit umila mea ofrandă, iar eu am fost fericit. Am simțit că tot ceea ce am făcut are un sens și o valoare și că Cineva apreciază asta. L-am simțit pe Dumnezeu în inima mea, acum plină de lumină, bucurie și pace. Am început pelerinajul în biserica Sf. Gabriel și Gema din Irun și l-am încheiat în catedrala Sf. Iacob din Santiago de Compostela. Acum mi-am dat rucsacul jos de pe umerii care l-au purtat mereu și am stat drept în fața lui Dumnezeu, liber, ușor, dar cu fruntea plecată în fața Celui pe care cerul și pământul nu-l pot cuprinde, iar eu, umilul pelerin, sunt fericit și-mi spun: „o clipă, rămâi!” Nu știu cât a durat acea clipă, dar și dacă a durat doar o secundă, în acea clipire am simțit că am atins acea stea după care aspir de atâtea ori privind bolta înstelată a cerului.

Merg apoi nu departe de catedrală pentru a primi binecuvântarea „la peregrina”. Este o coadă lungă aici și am mult de așteptat. Când ajung la ghișeu și completez informațiile recerute, uitându-mă pe listă, observ că cei mai mulți au făcut acest pelerinaj din motive culturale sau din alte motive. Nici măcar un sfert nu sunt cei care l-au făcut din motive religioase. Mi se confirmă ceea ce am constatat pe tot parcursul camino-ului. Acest camino este un drum lung sau mai scurt, mai ușor sau mai greu, iar fiecare pelerin are motivele lui de a fi pe el, dar nicidecum drumul

acesta nu este un pelerinaj în sensul religios al cuvântului. Sunt însă convins că fiecăruia acest camino îi vorbește și îi oferă sau îi descoperă ceva foarte important. Pe el ajungi mai aproape de tine însuți, deci și mai aproape de Dumnezeu care te-a creat după chipul și asemănarea Lui. Ajungând mai aproape de tine însuți, îl vezi mai bine și pe fratele tau, semenul tau, care este orice om, indiferent de nație, religie, culoare, sex sau condiție socială. Toți suntem egali și fii ai unicului Tată ceresc. Asta decoperi pe camino.

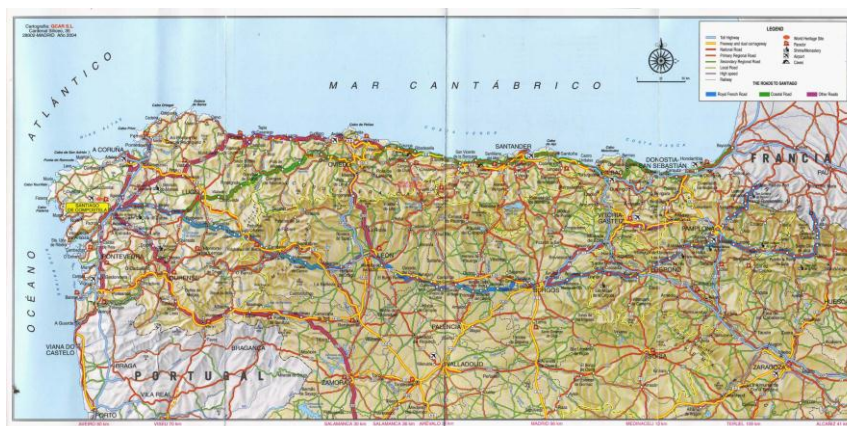
În orașul apostolului m-am cazat la un hotel de 2 stele, căci altceva mai ieftin nu am găsit, iar pentru ultima noapte am găsit loc la marele albergue Aquario, pe care îl consider minunat. Măine mă voi întoarce acasă, dar o parte din inima mea va rămâne pe camino. Sper ca acest fapt să mă ajute să trăiesc mai bine condiția mea de simplu pelerin într-o lume atât de frumoasă și care nu este decât o palidă imagine a lumii cerești. Încă o pagină frumoasă din viața mea a fost scrisă pe acest camino, iar dacă ea va fi citită de cineva și-i va folosi, bucuria mea va fi și mai mare. De altfel, acesta este și principalul motiv pentru care am scris toate aceste cuvinte.

Inițial, dorisem să-mi continui drumul spre Fatima. Într-un timp, am mai reflectat și am ajuns la concluzia că este mai bine dacă voi pleca din Portugalia spre Santiago. Așa, în sens invers, nu cred că este bine. Las acest plan pentru o etapă ulterioară. Am nevoie și de câteva zile de odihnă. Drumul acesta, într-un relief mereu denivelat, te obosește destul de mult. Deocamdată, sunt fericit că am ajuns la mormântul apostolului și îmi ajunge; pentru

moment, se înțelege, căci în mintea și în inima mea simt chemări spre alte spații, alte locuri. Sunt convins că nu mă voi opri. Mirajul locurilor importante mă va purta, ca și pe atâția alții înaintea mea, spre întâlnirea tangibilă, fizică, cu sfinți care sunt morți demult, dar sunt în același timp atât de vii și atrăgători! Acum ei sunt ca niște perle prețioase, strălucitoare în cununa de stele a Creatorului. Eu sunt un simplu călător, conștient de propria-i păcătoșenie, în căutarea stelei mele, rătăcită undeva pe cer, în nu știu care constelație. Stiu că voi ajunge la ea, căci, cum am spus deja, măcar pentru o clipire am atins-o în catedrala din Santiago, și am simțit mâna caldă și blândă a lui Dumnezeu cum mi-a mângâiat creștetului capului și a primit binevoitor drumul meu. Ultreya!

Santiago de Compostela-In fața catedralei

Drumuri de pelerinaj în nordul Spaniei (drumul parcurs de mine este în culoarea verde)

OAMDG!

Cuprins

Miercuri, 24 iulie: Iași-București	3
Joi, 25 iulie: Irun-Pasai Donibane, 18 km	8
Vineri, 26 iulie: Pasai Donibane-Orio, 26 km	13
Sâmbătă, 27 iulie: Orio-Deba: 30 km	17
Duminică, 28 iulie: Deba-Markina: 23 km	23
Luni, 29 iulie: Markina-Guernika, 25 km	28
Marți, 30 iulie: Guernika-Bilbao, 32 km	31
Miercuri, 31 iulie: Bilbao-Portugalete, 20 km	34
Joi, 1 august: Portugalete-Castro Urdiales, 27 km	37
Vineri, 2 august: Castro Urdiales-Laredo, 27 km	42
Sâmbătă, 3 august: Laredo-Guemes, 27 km	43
Duminică, 4 august: Guemes-Boo de Pielagos, 25 km	46
Luni, 5 august: Boo de Pielagos-Cobreces, 41 km	50
Marți, 6 august: Cobreces-Hortigal, 27 km	56
Miercuri, 7 august: Hortigal-Llanes, 34 km	58
Joi, 8 august: Llanes-Ribadesella, 30 km	61
Vineri, 9 august: Ribadesella-Colunga, 21 km	66
Sâmbătă, 10 august: Colunga-Valdedios, 26 km	68
Duminică, 11 august: Valededios-Oviedo, 32 km	72
Luni, 12 august: Oviedo-Grado, 24 km	76
Marți, 13 august: Grado-La Espina, 30 km	80
Miercuri, 14 august: La Espina-Campiello, 24 km	83
Joi, 15 august, Campiello-A Mesa, 34 km	85
Vineri, 16 august: A Mesa – Grandas de Salime, 15 km	91
Sâmbătă, 17 august: Grandas de Salime-Fonsagrada, 26 km	93
Duminică, 18 august: Fonsagrada-O Cadavo, 25 km	95
Luni, 19 august: O Cadavo-Lugo, 30 km	99
Marți, 20 august: Lugo-As Seixas, 36 km	101
Miercuri, 21 august: As Seixas-Arzua, 30 km	107
Joi, 22 august: Arzua-Santiago de Compostela, 40 km	112

Tipar digital realizat la:

EDITURA ȘI TIPOGRAFIA PIM

Șoseaua Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 4, Iași – 700497

Tel.: 0730.086.676; Fax: 0332.440.730

E-mail: editura@pimcopy.ro

www.pimcopy.ro